

Sınrsız Eğitim ve Araştırma Dergisi

The Journal of Limitless Education and Research

Mart 2021
Cilt 6, Sayı 1

March 2021
Volume 6, Issue 1

Sınırsız Eğitim ve Araştırma Dergisi

Mart 2021, Cilt 6, Sayı 1

The Journal of Limitless Education and Research

March 2021, Volume 6, Issue 1

Sahibi

Prof. Dr. Firdevs GÜNEŞ

Owner

Prof. Dr. Firdevs GÜNEŞ

Editör

Doç. Dr. Ayşe Derya IŞIK

Editor in Chief

Assoc. Prof. Dr. Ayşe Derya IŞIK

Editör Yardımcısı

Dr. Çağın KAMIŞÇIOĞLU

Assistant Editor

Dr. Çağın KAMIŞÇIOĞLU

Yazım ve Dil Editörü

Doç. Dr. Bilge BAĞCI AYRANCI

Doç. Dr. Serpil ÖZDEMİR

Dr. Arzu ÇEVİK

Dr. İbrahim Halil YURDAKAL

Philologist

Assoc. Prof. Dr. Bilge BAĞCI AYRANCI

Assoc. Prof. Dr. Serpil ÖZDEMİR

Dr. Arzu ÇEVİK

Dr. İbrahim Halil YURDAKAL

Yabancı Dil Editörü

Doç. Dr. Gülden TÜM

Doç. Dr. Tanju DEVECİ

Dr. Çağın KAMIŞÇIOĞLU

Foreign Language Specialist

Assoc. Prof. Dr. Gülden TÜM

Assoc. Prof. Dr. Tanju DEVECİ

Dr. Çağın KAMIŞÇIOĞLU

İletişim

Sınırsız Eğitim ve Araştırma Derneği

06590 ANKARA - TÜRKİYE

e-posta: editor@sead.com.tr

sead@sead.com.tr

Contact

Limitless Education and Research Association

06590 ANKARA - TURKEY

e-mail: editor@sead.com.tr

sead@sead.com.tr

Sınırsız Eğitim ve Araştırma Dergisi (SEAD), yılda üç kez yayımlanan uluslararası hakemli bir dergidir. Yazıların sorumluluğu, yazarlarına aittir.

Journal of Limitless Education and Research(J-LERA) is an international refereed journal published three times a year. The responsibility lies with the authors of papers.

İNDEKSLER / INDEXED IN

INFORMATION SERVICES

Kapak: Doç. Dr. Ayşe Derya IŞIK-Dr. Barış ÇUKURBAŞI

Editörler Kurulu (Editorial Board)

Computer Education and Instructional Technology Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi	Doç. Dr. Hasan ÖZGÜR	Trakya Üniversitesi, Türkiye
Educational Sciences Eğitim Bilimleri	Doç. Dr. Ayşe ELİÜŞÜK BÜLBÜL Dr. Gülenaz ŞELÇUK Dr. Menekşe ESKİCİ	Necmettin Erbakan Üniversitesi, Türkiye Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Türkiye Kırklareli Üniversitesi, Türkiye
Science Fen Eğitimi	Prof. Dr. Nurettin ŞAHİN Dr. Yasemin BÜYÜKŞAHİN	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Türkiye Bartın Üniversitesi, Türkiye
Lifelong Learning Hayat Boyu Öğrenme	Prof. Dr. Firdevs GÜNEŞ Prof. Dr. Thomas R. GILLPATRICK Assoc. Prof. Dr. Tanju DEVECİ	Ankara Üniversitesi, Türkiye Portland State University, USA Khalifa University of Science and Technology, UAE
Teaching Mathematics Matematik Eğitimi	Prof. Dr. Erhan HACİÖMEROĞLU Doç. Dr. Burçin GÖKKURT Dr. Aysun Nüket ELÇİ	Temple University, Japan Bartın Üniversitesi, Türkiye Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Türkiye
Pre-School Education Okul Öncesi Eğitimi	Doç. Dr. Neslihan BAY Dr. Burcu ÇABUK	Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Türkiye Ankara Üniversitesi, Türkiye
Primary Education Sınıf Eğitimi	Prof. Dr. Sabri SİDEKLİ Doç. Dr. Oğuzhan KURU Doç. Dr. Özlem BAŞ Doç. Dr. Süleyman Erkam SULAK Doç. Dr. Yalçın BAY	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Türkiye Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Türkiye Hacettepe Üniversitesi, Türkiye Ordu Üniversitesi, Türkiye Anadolu Üniversitesi, Türkiye
Teaching Social Studies Sosyal Bilgiler Eğitimi	Doç. Dr. Cüneyit AKAR	Uşak Üniversitesi, Türkiye
Teaching Turkish Türkçe Öğretimi	Prof. Dr. Fatma SUSAR KIRMIZI Doç. Bilge BAĞCI AYRANCI Doç. Dr. Nevin AKKAYA Doç. Dr. Serpil ÖZDEMİR	Pamukkale Üniversitesi, Türkiye Adnan Menderes Üniversitesi, Türkiye Dokuz Eylül Üniversitesi, Türkiye Bartın Üniversitesi, Türkiye
Teaching Turkish to Foreigners Yabancılara Türkçe Öğretimi	Prof. Dr. Apollinaria AVRUTİNA Prof. Dr. Yuu KURIBAYASHI Assoc. Prof. Dr. Galina MISKINIENE Assoc. Prof. Dr. Könül HACIYEVA Assoc. Prof. Dr. Xhemile ABDIU Doç. Dr. Gülden TÜM Lecturer Dr. Feride HATİBOĞLU Lecturer Semahat RESMİ CRAHAY	St. Petersburg State University, Russia Okayama University, Japan Vilnius University, Lithuania Azerbaijan National Academy of Sciences, Azerbaijan Tiran University, Albania Çukurova Üniversitesi, Türkiye University of Pennsylvania, USA PCVO Moderne Talen Gouverneur, Belgium
Foreign Language Education Yabancı Dil Eğitimi	Prof. Dr. Arif SARIÇOBAN Prof. Dr. Işıl ULUÇAM-WEGMANN Prof. Dr. İ. Hakkı MİRİCİ Prof. Dr. İlknur SAVAŞKAN Assoc. Prof. Dr. Christina FREI Dr. Bengü AKSU ATAÇ Dr. Ulaş KAYAPINAR Dr. Nurcan KÖSE	Selçuk Üniversitesi, Türkiye Universität Duisburg-Essen, Germany Hacettepe Üniversitesi, Türkiye Bursa Uludağ Üniversitesi, Türkiye University of Pennsylvania, USA Nevşehir Hacı Bektaş Üniversitesi, Türkiye American University of the Middle East (AUM), Kuwait American University of the Middle East (AUM), Kuwait

Sınırsız Eğitim ve Araştırma Dergisi, Cilt 6, Sayı 1

The Journal of Limitless Education and Research, Volume 6, Issue 1

Yayın Danışma Kurulu (Editorial Advisory Board)

- Prof. Dr. A. Gani ARIKAN, Selçuk Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. A. Işıl ULUÇAM-WEGMANN, Universität Duisburg-Essen, Deutschland
Prof. Dr. Ahmet ATAÇ, Celal Bayar Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Ahmet GÜNŞEN, Trakya Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Ahmet KIRKILIÇ, Ağrı Çeçen Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Ali MEYDAN, Nevşehir Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Ali Murat GÜLER, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Ali Osman ALAKUŞ, Dicle Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Ali Ulvi YILMAZER, Ankara Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Ali YAKICI, Gazi Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Apollinaria AVRUTINA, St. Petersburg State University, Russia
Prof. Dr. Asuman DUATEPE PAKSU, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Asuman Seda SARACALOĞLU, Adnan Menderes Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Ayfer KOCABAŞ, Dokuz Eylül Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Duygu UÇGUN, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Efe AKBULUT, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Emine KOLAÇ, Anadolu Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Emre ÜNAL, Ömer Halis Demir Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Erika H. GILSON, Princeton University, USA
Prof. Dr. Erkut KONTER, Dokuz Eylül Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Erol DURAN, Uşak Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Ersin KIVRAK, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Esra BUKOVA GÜZEL, Dokuz Eylül Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Fatma SUSAR KIRMIZI, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Firdevs GÜNEŞ, Ankara Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Fredricka L. STOLLER, Northern Arizona University, USA
Prof. Dr. Gizem SAYGILI, Karaman Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Hakan UŞAKLI, Sinop Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Hüseyin KIRAN, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Jack C RICHARDS, University of Sydney, Avustralia
Prof. Dr. Kamil İŞERİ, Dokuz Eylül Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Levent MERCİN, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Türkiye

Sınrsız Eğitim ve Araştırma Dergisi, Cilt 6, Sayı 1

The Journal of Limitless Education and Research, Volume 6, Issue 1

-
- Prof. Dr. Liudmila LESCHEVA, Minsk State Linguistics University, Belarus
Prof. Dr. Mehmet Ali AKINCI, Rouen University, France
Prof. Dr. Meliha YILMAZ, Gazi Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Merih Tekin BENDER, Ege Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Mustafa Murat İNCEOđLU, Ege Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Nergis BİRAY, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Nesrin İŐIKOđLU ERDOđAN, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Nil DUBAN, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Nurettin ŞAHİN, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Perihan YALÇIN, Gazi Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Pınar GİR MEN, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Sabri SİDEKLİ, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Selma YEL, Gazi Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Serap BUYURGAN, Başkent Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Serdar TUNA, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Seyfi ÖZGÜZEL, Çukurova Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Songül ALTINIŐIK, TODAİE Emekli Öğretim Üyesi, Türkiye
Prof. Dr. Süleyman İNAN, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Őafak ULUÇINAR SAđIR, Amasya Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Şahin KAPIKIRAN, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Őerif Ali BOZKAPLAN, Dokuz Eylül Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Tahir KODAL, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Todd Alan PRICE, National-Louis University, USA
Prof. Dr. Tom GILLPATRICK, Portland State University, USA
Prof. Dr. Turan PAKER, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. William GRABE, Northern Arizona University, USA
Assoc. Prof. Dr. Carol GRIFFITHS, University of Leeds, UK
Assoc. Prof. Dr. Christina FREI, University of Pennsylvania, USA
Assoc. Prof. Dr. Elza SEMEDOVA, Khazar Universty, Azerbaijan
Assoc. Prof. Dr. Galina MISKINIENE, Vilnius University, Lithuania
Assoc. Prof. Dr. Könül HACIYEVA, Azerbaijan National Academy of Sciences, Azerbaijan
Assoc. Prof. Dr. Salah TROUDI, University of Exeter, UK
Assoc. Prof. Dr. Sevinc QASİMOVA, Bakü State University, Azerbaijan
Assoc. Prof. Dr. Spartak KARDIU, Tiran University, Albania

Sınrsız Eğitim ve Araştırma Dergisi, Cilt 6, Sayı 1

The Journal of Limitless Education and Research, Volume 6, Issue 1

- Assoc. Prof. Dr. Suzan CANHASI, University of Prishtina, Kosovo
Assoc. Prof. Dr. Şaziye YAMAN, American University of the Middle East (AUM), Kuwait
Assoc. Prof. Dr. Tanju DEVECİ, Khalifa University of Science and Technology, UAE
Assoc. Prof. Dr. Xhemile ABDIU, Tiran University, Albania
Doç. Dr. Abdullah ŞAHİN, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Abdurrahman ŞAHİN, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Anıl ERTOK ATMACA, Karabük Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Aydın ZOR, Akdeniz Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Ayşe Derya IŞIK, Bartın Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Ayşe ELİÜŞÜK BÜLBÜL, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Berna Cantürk GÜNHAN, Dokuz Eylül Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Bilge AYRANCI, Adnan Menderes Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Burçin GÖKKURT ÖZDEMİR, Bartın Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Demet GİRGİN, Balıkesir Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Esin Yağmur ŞAHİN, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Feryal BEYKAL ORHUN, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Fulya ÜNAL TOPÇUOĞLU, Dumlupınar Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Gülden TÜM, Çukurova Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Güliz AYDIN, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Hüseyin ANILAN, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. İbrahim COŞKUN, Trakya Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Melek ŞAHAN, Ege Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Meltem DEMİRCİ KATRANCI, Gazi Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Nazan KARAPINAR, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Neslihan BAY, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Nevin AKKAYA, Dokuz Eylül Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Orhan KUMRAL, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Özlem BAŞ, Hacettepe Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Ruhan KARADAĞ, Adıyaman Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Salim PİLAV, Kırıkkale Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Sevgi ÖZGÜNGÖR, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Sibel KAYA, Kocaeli Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Süleyman Erkam SULAK, Ordu Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Ufuk YAĞCI, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye

Sınırsız Eğitim ve Araştırma Dergisi, Cilt 6, Sayı 1

The Journal of Limitless Education and Research, Volume 6, Issue 1

Doç. Dr. Vesile ALKAN, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye

Doç. Dr. Yalçın BAY, Anadolu Üniversitesi, Türkiye

Doç. Dr. Zafer TANGÜLÜ, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Türkiye

Dr. Feride HATİBOĞLU, University of Pennsylvania, USA

Dr. Hanane BENALI, American University of the Middle East (AUM), Kuwait

Dr. Nader AYİŞH, Khalifa University of Science and Technology, UAE

Dr. Nurcan KÖSE, American University of the Middle East (AUM), Kuwait

Dr. Ulaş KAYAPINAR, American University of the Middle East (AUM), Kuwait

Sınırsız Eğitim ve Araştırma Dergisi, Cilt 6, Sayı 1

The Journal of Limitless Education and Research, Volume 6, Issue 1

Bu Sayının Hakemleri (Referees of This Issue)

- Prof. Dr. Arif SARIÇOBAN, Selçuk Üniversitesi
Prof. Dr. Firdevs GÜNEŞ, Ankara Üniversitesi
Prof. Dr. İlknur SAVAŞKAN, Bursa Uludağ Üniversitesi
Doç. Dr. Bilge BAĞCI AYRANCI, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi
Doç. Dr. Nevin AKKAYA, Dokuz Eylül Üniversitesi
Doç. Dr. Süleyman Erkam SULAK, Ordu Üniversitesi
Dr. Ahmet BAŞKAN, Dicle Üniversitesi
Dr. Can MIHCI, Trakya Üniversitesi
Dr. Emel GÜVEY AKTAY, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Dr. Göksu ÇİÇEKLİ KOÇ, Ege Üniversitesi
Dr. Menekşe ESKİCİ, Kırklareli Üniversitesi
Dr. Şenay Ozan LEYMUN, Trakya Üniversitesi

Sınrsız Eğitim ve Araştırma Dergisi, Cilt 6, Sayı 1

The Journal of Limitless Education and Research, Volume 6, Issue 1

Dear Readers,

We are delighted to present you the March 2021 issue of the Journal of Limitless Education and Research.

Our journal has been published continually by the Limitless Education and Research Association (SEAD) since 2016. The aim of our journal is to publish theoretical and applied studies in the field of education and research, to share scientific information at national and international level, create an environment for the production of new information, announce innovations and thereby contribute to scientific production in our country. For this purpose, priority is given to qualified research and review publications in our Journal.

In our journal, the Editorial Board, the Scientific Committee, and the Referee Board members, who meticulously evaluate the manuscripts, are formed by academics that are prestigious experts in their field. Our journal that is strengthened much more with the priceless contributions of the scientists who serve on the boards, authors and you readers, continues to be published without compromising its academic quality.

The Journal of Limitless Education and Research is published three times a year, scanned in various national and international indexes, and it receives numerous citations. Our journal, which had a SOBIAD impact factor of 0.3 in 2019, will be published both in Turkish and English languages as of this issue. Thus, it is aimed at reaching wider audience.

We wish our journal to contribute to the scientific field, and acknowledge all editors, authors and referees who contributed to its preparation. With our best regards.

LIMITLESS EDUCATION AND RESEARCH ASSOCIATION

Sınrsız Eğitim ve Araştırma Dergisi, Cilt 6, Sayı 1

The Journal of Limitless Education and Research, Volume 6, Issue 1

Sevgili Okurlar,

Sizlere Sınrsız Eğitim ve Araştırma Dergisinin Mart 2021 sayısını sunmaktan büyük mutluluk duyuyoruz.

Dergimiz, Sınrsız Eğitim ve Araştırma Derneği tarafından 2016 yılından bu yana kesintisiz olarak yayınlanmaktadır. Amacımız, eğitim ve araştırma alanındaki kuramsal ve uygulamalı çalışmalarını yayınlamak, bilimsel bilgileri ulusal ve uluslararası düzeyde paylaşmak, yeni bilgiler üretilmesine ortam hazırlamak, yenilikleri duyurmak ve böylece ülkemizdeki bilimsel üretime katkı sağlamaktır. Bu amaçla Dergimizde nitelikli araştırma ve derleme yayınlarına öncelik verilmektedir.

Dergimizin Editör Kurulu, Bilim Kurulu ve yayınları titizlikle değerlendiren Hakem Kurulu üyeleri alanında uzman akademisyenlerden oluşmaktadır. Kurullarda görev yapan bilim insanları, yazarlar ve siz okurların değerli katkılarıyla her sayıda biraz daha güçlenen Dergimiz, akademik kalitesinden ödün vermeden yayın hayatını sürdürmektedir.

Sınrsız Eğitim ve Araştırma Dergisi yılda üç sayı olarak yayınlanmakta, çeşitli ulusal ve uluslararası düzeydeki indekslerde taranmakta, çok sayıda atıf almaktadır. 2019 yılı SOBIAD etki faktörü 0,3 olan Dergimiz, artık hem Türkçe hem de İngilizce yayınlanmaktadır. Böylece daha geniş bir okur kitlesine ulaşılmaya çalışılmaktadır.

Dergimizin bilimsel alana katkıları getirmesini diliyor, hazırlanmasında emeği geçen bütün editör, yazar ve hakemlere teşekkür ediyoruz. Saygılarımızla.

SINIRSIZ EğİTİM VE ARAŞTIRMA DERNEğİ

TABLE OF CONTENTS

İÇİNDEKİLER

**Article Type: Review
Makale Türü: Derleme**

Todd Alan PRICE

Blended Learning and the Videoconferencing Modality for the Teaching and Learning Doctoral Candidate 1-10

**Article Type: Research Article
Makale Türü: Araştırma**

Firdevs GÜNEŞ

Riddles for Kids 11-40
Çocuk Bilmeceleri

İbrahim Halil YURDAKAL, Ayşe YURDAKAL

First Reading and Writing Teaching in Turkish Teaching Programs Between 1924-1981 41-77
1924-1981 Arası Türkçe Öğretim Programlarında İlk Okuma Yazma Öğretimi

Nevin AKKAYA, Buse GÜLLÜ, Esra ÖZDEN

Educational Messages and Effective Communication Factors in Children's Literature Works 78-118
Çocuk Edebiyatı Eserlerinde Yer Alan Eğitsel İletiler ve Etkili İletişim Unsurları

Osman SÖNER, Hazel DURU

An Investigation into the Articles Published in Turkish Psychological Counseling and Guidance Journal Between 1990-2019 in Terms of Various Factors 119-151
Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisinde 1990-2019 Yılları Arasında Yayımlanan Makalelerin Çeşitli Faktörler Açısından İncelenmesi

Emine TEPE, Gülden TÜM

The Reflection of Basic Principles in Course Books for Teaching Turkish as a Foreign Language 152-178
Temel İlkelerin Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Ders Kitaplarındaki Yansıması

The Journal of Limitless Education and Research
Volume 6, Issue 1

DOI: 10.29250/sead.793627

Received

11.09.2020

Article Type

Research

Accepted

15.03.2021

First Reading and Writing Teaching in Turkish Teaching Programs Between 1924-1981

Assoc. Prof. Dr. İbrahim Halil YURDAKAL, Pamukkale University, iyurdakal@pau.edu.tr

Teacher Ayşe YURDAKAL, MEB, ayseyurdakal@gmail.com

Abstract: Educational activities are transformed from time to time in the light of technological and scientific developments in line with the aim of the countries and the needs of societies. These transformations also affect educational programs. For effective and systematic education activities, it is necessary to prepare the curriculum in a qualified way. The first condition of being successful in teaching-learning processes is to have an effective literacy skills. The first reading and writing teaching is important in this respect. In this research, the first literacy processes, which constitute the basis for educational activities, were examined in Turkish programs. In this context, the first literacy processes included in the 1924, 1926, 1930, 1936, 1948, 1968 and 1981 Turkish curriculum were analyzed. In the literature, there are sufficient studies on Turkish curriculum in 2005, 2015 and 2018. Since these programs were easily accessible, the programs of 2005, 2015 and 2018 were excluded. The research was carried out with the method of document analysis from the qualitative methods and the data were collected and analyzed in this way.

Keywords: Turkish teaching, curriculum, reading, writing, qualitative research.

Cited in: Yurdakal, İ. H. & Yurdakal, A. (2021). First reading and writing teaching in turkish teaching programs between 1924-1981. 1924-1981 arası Türkçe öğretim programlarında ilk okuma yazma öğretimi. *The Journal of Limitless Education and Research, Sınırsız Eğitim ve Araştırma Dergisi*, 6(1), 41-77. DOI: 10.29250/sead.793627.

First Author Orcid: 0000-0002-6333-5911

Second Author Orcid: 0000-0002-6919-8460

1. Introduction

The change / increase of people's needs and the development of technology lead to the transformation of many social phenomena. Education is one of the most affected cases from these developments. As the needs of the individual and society increase, expectations from education also change, and as a result, decision makers update their curriculum at regular intervals. Primary schools, which are the most basic elements of formal education, are important in terms of gaining skills such as literacy and being the first step in becoming an educated individual. It is inevitable that individuals who have acquired sufficient reading and writing skills at primary school level will be successful both as academic and social individuals in their future lives. It should be applicable in the programs prepared for classroom teachers to gain an effective literacy skill and should be able to meet the needs of the individual.

Turkish programs are prepared with the aim of raising individuals who can understand, interpret, evaluate, and draw lessons both for themselves and for the society by improving the language skills of people (Tosunoğlu & Melanlıoğlu, 2004). Programs should include the methods-techniques, tools and equipment to be used and the arrangements that can be made in adverse situations. Preparing the programs effectively enables teachers to benefit more from the programs. In our country, the programs were updated in 1924, 1926, 1930, 1936, 1948, 1968, 1981, 2005, 2015 and finally in 2018. When you pay attention, especially in recent years, the updates in the program have gained momentum and changes have started to be more frequent. The main reason for this is the rapid change in the needs of individuals and societies in the information age and the rapid increase in knowledge. Considering that there are sufficient studies about 2005, 2015 and 2018 programs in the literature and that these programs can be accessed very easily, it was aimed to examine the first reading-writing processes in Turkish teaching programs updated from 1924 to 1981. In this context, each program and the first literacy processes it contains were examined under different titles. In this context, the following sub-problems have been created:

- How do the first literacy teaching processes in the 1924 First School Turkish Curriculum work?
- How do the first literacy teaching processes in the 1926 First School Turkish Curriculum work?
- How do the first literacy teaching processes in the 1930 First School Turkish Curriculum work?
- How do the first literacy teaching processes in the 1936 Primary School Turkish Program work?
- How are the first literacy teaching processes in the 1948 Primary School Turkish Program?

- How do the first literacy teaching processes in the 1968 Primary School Turkish Program work?
- How do the first literacy teaching processes in the 1981 Primary Schools Turkish Program work?

1.1. Purpose of The Research

It is given importance because it teaches basic skills such as primary school literacy and four operations and forms the basis of other education levels. In order for the educational services to be provided in primary school to be functional, the education programs should be structured in line with individual, social and scientific needs. In this context, it is important to examine the previously applied programs during the preparation of current education programs. In this study, the first literacy teaching processes in primary school Turkish programs between 1924 and 1981 after the proclamation of the republic were examined. Due to the sufficient number of studies in the literature on the first literacy processes applied in the years after 1981, the programs of 2006, 2015 and 2018 were excluded.

1.2. Importance of Research

There are many studies in the literature on 2006, 2015 and 2018 Turkish education programs. In addition, due to the easy accessibility of these programs, information about the first literacy processes in its content can be easily accessed. It is difficult for both researchers and teachers who are in the position of implementing the program to access the programs due to the difficulty of accessing Turkish education programs before 2006. This is the starting point of this research and related programs have been examined in detail and presented with necessary comparisons.

2. Method

The research was designed according to the document analysis model, one of the qualitative research designs. Document analysis makes it possible to analyze documents produced in a specific time period about a research problem or documents produced by more than one source and at different intervals on the subject (Yıldırım & Şimşek, 2000, p.140-143). The data of the study consists of primary school Turkish course curriculums in the Republic period. 1924 Primary School Turkish Curriculum Program, 1926 First School Turkish Curriculum, 1930 First School Turkish Curriculum, 1936 Primary School Turkish Program, 1948 Primary School Turkish Program, 1968 Primary School Turkish Program and 1981 Basic Education Schools Turkish Education Program in the context of primary literacy processes have been analyzed.

3. Results

3.1. Initial Teaching of Reading and Writing in the 1924 First School Turkish Curriculum

Great importance was given to Turkish lessons in the 1924 First Schools Curriculum. In the Turkish lessons program; the lessons took place separately as "Alphabet", "Recitation and Construction", "Spelling", "Vocabulary" and "Writing (Sülüs and Rik'a)". The purpose of each of the Turkish lessons in the program, the methods they should be taught, and how they will contribute to the development of the students are also explained in items. In addition, mistakes regarding the method that teachers should avoid were also included in Turkish lessons and it was emphasized that they should be avoided. However, since the alphabet revolution has not yet taken place, Turkish teaching was prepared according to the old alphabet in force (Aslan, 2011, p. 726).

In the 1924 First Schools Curriculum, it was stated that the method to be used in the teaching of first reading and writing was not forced and it was stated that one of the Savti method or word method could be selected and used by the teacher. The Savti method is similar to the "sound-based sentence method", which has been implemented in our primary education institutions since the 2005-2006 academic year (Arslan, 2016, p. 8). Savti method is a method based on the matching of letters and sounds in the alphabet, and was born as a reaction to the spelling method according to Akyüz (1999) and started to be applied in the 1880s. In the program, it was stated that teachers are free to choose the spell or word method while teaching first reading and writing, but they are prohibited from using the spelling method. In the program, there is a provision stating that "tehecci (spelling) is forbidden (memnu) regardless of the form" (Maarif Vekaleti, 1924, p. 6-8).

In the program, information about the first literacy teaching schedule is given and the phrase "two lessons will be taught every day; Two on Monday and Thursday mornings and on the other days, two lessons; one in the morning and the other in the afternoon" is used. (Temizyürek ve Balcı, 2006, s. 15). Another statement in the program is that reading and writing should be done at the same time and that the word read should be written down and the written word should be read again. In order to keep the information learned at the highest level, it is necessary to apply a method consisting of repetitions at the beginning of the falling point (İlter 2001, p. 24). In the phrase in question, it is emphasized that literacy should be repeated constantly and the fact that repetition increases permanence is emphasized. In addition, it is recommended that the new words learned in the lessons in the program should be repeated in

the sentences created during the following lessons. Similarly, the phrases "The education will be made on the board in reference to the exercises in the book" and "The teacher will make oral exercises about the meaning of every word in the Elifba lessons" emphasizes the importance of repetition. It is recommended to include daily words in reading studies and not to use meaningless words. In letter teaching, first of all, sound appropriate to letters should be taught, and letters such as elif, be, te that add sound to the letters in words should not be used. In addition, the rules to be followed during the reading process are stated as follows:

- From easy to write to hard to write, (simple to complex principle)
- From words used more in everyday life to less used words, (close away principle)
- Syllables and words that contain letter-i, then vowels and other signs
- Very musta'mel (old) words will be introduced to less musta'mal ones.

In the program, spelling was prohibited during the reading process, and it was emphasized that the letters should be read in conjunction with words instead of saying them separately. In addition, it is forbidden to switch to another topic without gaining the whole class reading and writing skills in any subject. This understanding is similar to Benjamin S. Bloom's full learning model. According to Bloom, although the individual characteristics of the students differ, if the teacher provides sufficient time and appropriate learning conditions, almost all students can learn any subject at a high level (Guskey, 2010, p. 1). In this context, the understanding of not moving to another subject before all students' reading and writing skills reach a certain level reveals that there is an application similar to the full learning model in the program.

The program also includes the recommended tools and materials to be used in teaching reading and writing. In this context, wall plates and movable (movable, changeable, flexible) letters are among the tools used in reading and writing. Since the Latin letters were not used yet in 1924, Elifba education was mostly based on the old alphabet. In this context, it has been suggested that the signs that are not included in Turkish Elifba such as "şedde", "letter-i tarif", "tenvin" and "elif-i maksure" should be given in the last lessons and in stereotypes apart from first reading and writing. Another remarkable point is that letters are taught through a natural process with their use in the word rather than directly with their names or sounds (Özbay, 2006, p.42). In the first grade, it is foreseen that Elifba, the first literacy, will be processed 12 hours a week. There is no information about measurement and evaluation in the program.

3.2. 1926 First School of Reading and Writing Teaching in the Turkish Curriculum

In the 1926 First School Turkish Curriculum, it was emphasized that literacy should be given in a way that covers 12 lesson hours per week, as in 1924. The goals of first reading and writing were specified for the first time in the program and are as follows:

- Teaching 7-8 year old children to read the words they know and use frequently
- To teach the spelling of words from memorization
- To make children's writing legible and beautiful.

It is an important development to specify the goals of first literacy in the program, and it reveals that the curriculum development processes have become more scientific. In the 1924 First School Turkish Curriculum Program, while the spell and word methods were recommended in the first reading and writing teaching, in the 1926 curriculum, the word or spelling method was prohibited, and teachers were allowed to choose one from the word or mixed method (Binbaşıoğlu, 1999a).

Many letters have a separate name in Arabic. For example, the name of "A" is "Elif". The name of "C" is "Cim". Okurken, önce bu harflerin adı söylenir. Besides the letters "esre", "üstün" and so on. If there are signs, they are also spoken after the name of the letter. After all the letters and signs in the word are finished, the word name is spoken and by doing so, the text will have been read. In the program, the reason for the prohibition of the naming method is indicated as "Since it is a power to pass from name to sound, this method is finally going to the deportation"

The method suggested to be used in the 1924 First School Turkish Curriculum is not recommended because it makes it difficult to teach signs such as "be, dal, te and re". The word method starts directly from the recitation and printing of words in short sentences without teaching children letters and syllables. In order to be able to teach successfully in this method, first, a perfect book must be found (Temizyürek & Balcı, 2006, p.21). In this context, in the 1926 First School Turkish Curriculum Program, various (mixed) method and word method are the two methods recommended in first reading and writing. The teacher has the right to choose any of these methods. In addition, the points to be considered in the first reading and writing instruction are specified in the program. These issues are:

- Two lessons will be taught every day; Two on Monday and Thursday mornings and on the other days, two lessons; one in the morning and the other in the afternoon

• The Elifba lesson will be taught at the same time as the writing and the children will write down each word and sentence they read and read what they have written. It is appropriate to write on a lined notebook with a pencil at first. In the early days, writing skill can be applied on the stone board.

• The exercises in the book will be done by the students on the blackboard.

• The words learned in each lesson will be repeated frequently in the sentences in the following lessons.

• The teacher will do exercises about the meaning and usage of each word in the Elifba lessons and short sentences containing these words will be created. During this practice, the teacher will carefully correct incorrect pronunciations, accent and dialect errors.

• In teaching reading and writing with mixed method, the teacher will use the means such as moving letters and wall plates.

• In any way, the spelling method is prohibited in teaching reading and writing.

• Signs such as "şadde, letter-i describe, tenvin" that belong to Arabic reading are not included in Turkish Elifba. However, words containing these signs, which are frequently used in folk and children's dialects, should be shown phrases in the last lessons.

• It is important to keep students at the same level in teaching reading and writing. Some students may have problems with leveling due to reasons such as understanding the logic of reading and writing quickly, getting help from their families or other people, having students who have stayed in the class before and absenteeism.

• After the completion of the Elifba book, spelling and writing studies can be done on the pieces read in the last months of the first year.

In the program, some suggestions are offered to teachers to keep students' levels at a sufficient level, these are: If there are two branches in the school, level groups can be formed. If there is only one branch in the school, the class can be divided into two groups when there are level differences in the classroom. The teacher deals with one group for 20 minutes and then the other for 20 minutes. While doing literacy exercises with the group they give attention, the other group does writing work. In addition, the program suggests the teacher to make different signs for the letters at the beginning, middle and end of the word.

3.3. Initial Teaching of Reading and Writing in the 1930 First School Turkish Curriculum

In accordance with the "Law on the Acceptance and Application of the New Turkish Letters", which came into force after being published in the Official Gazette on 3 November 1928, new Turkish letters were used. Atatürk explains the reason for the transition to the new Turkish letters as follows: "It is to give the Turkish nation an easy literacy key with little effort and save it from ignorance" (Akyüz, 1992). In this context, the 1930 First School Turkish Curriculum Program is the first program prepared with the new Turkish alphabet. In the program, Elifba, which was 12 hours in the first grade, reduced to 10 hours. The aims of the alphabet lesson in the program are stated as follows in the 1926 First School Turkish Curriculum:

- Teaching 7-8 year old children to read the words they know and use frequently
- To teach the spelling of words from memorization
- To make children's writing legible and beautiful.

The rules to be followed in teaching first reading and writing are stated in the program as follows:

- Two lessons of alphabets will be taught every day, one before the afternoon and one after the afternoon.
- The alphabet lesson will be taught at the same time as writing and children will write down each word and sentence they read and read what they have written. It is good to write on lined notebooks with pencil at first. Stone board can also be used in the early days.
- In education, lots of exercises will be made on the black board, in reference to the exercises contained in the book.
- New words learned in each lesson will be repeated frequently from the sentences in the following lessons.
- The teacher will make oral exercises about the meaning and use of each word in the alphabet lessons and will form short sentences containing the words. As in every occasion, teacher will pay attention to the correction of accusative and dialect errors of wrong pronunciations during these oral exercises.
- In order to facilitate the alphabet lesson, tools such as moving letters and wall plates should be used.

- While teaching the alphabet in the first grade, it is a practice to maintain the same level throughout the year. The improvement of the level is due to the following reasons: Some students grasp the logic of reading and writing quickly, Some students get help from their families or other people, There are students who have failed in the class before, Not attending the school.

- If there are two branches in the school, level groups can be created. If there is only one branch in the school, the class can be divided into two groups when there are level differences in the classroom. The teacher deals with one group for 20 minutes and then the other for 20 minutes. While doing literacy exercises with the group they give attention, the other group does writing work.

- After the alphabet book is completed, spelling and writing exercises can be done on the pieces read in the last months of the first year.

general, the explanations on first reading and writing are generally similar to the 1926 Primary school Turkish Curriculum Program.

3.4. Teaching First Reading and Writing in the 1936 Primary School Turkish Program

In the 1936 Primary School Turkish Program, the first literacy teaching process was prepared more comprehensively, and the practices that should be done were specified. The following information is given regarding these items, which are stated as "starting to read in the first grade" (Temizyürek & Balcı, 2006, p. 42-44).

- Reading and writing activities in the first grade constitute an integral part of all teaching activities of this class. School life and life sciences issues that are experienced together provide natural opportunities for literacy. The first literacy activity will try to make extensive use of these opportunities.

- While the literacy business is tied to the issues of life science on the one hand, the mechanism of reading-writing will be gained by following the composition-analysis way by taking action from simple sentences and words in the first literacy by complying with the natural requirements of child and reading psychology.

- It will be emphasized that reading and writing activities always go hand in hand, and that the student learns to write words and sentences that he / she has learned to read at the same time.

- Teaching reading and writing that draws on the daily life of the classroom requires the teacher not to be bound exclusively to the text of a general first reading book. In that respect, the first reading book will remain as a tool of practice from time to time, as well as a number of other abundant and pedagogical tools and materials.

When these items were examined in general, the importance of reading and writing skills was emphasized and presented with the justification that it constitutes the basis for all other lessons. In addition, emphasizing the principle of "from simple to complex", one of the teaching principles, it was explained that literacy studies should be started with simple words and sentences. Reading and writing skills should not be given gradually, but as a whole. In this context, it is emphasized that reading and writing should always be given in integrity in the program. It is stated that the words and sentences learned to read should be written without wasting time.

Sources such as "resource book" that were first included in the 1936 Primary School Turkish Program are an important change. The program proposes that teachers should not rely solely on the book in the first reading and writing teaching and include some tools and materials other than the book. In addition, it is emphasized that the books and tools to be used have pedagogical value and this can be seen as an important development. In the 1936 Primary School Turkish Program, the number of tools and materials that can be used in the first literacy process, which was also included in previous programs, was increased. Big chips, small chips, blackboard, colored chalk, mud and sand tables are the suggestions tools. In addition, the issues to be considered in alphabet teaching are included in the program, and these issues are as follows:

- Letters should be taught to children by reading words or sentences, not letter by letter.
- The sentences and phrases to be read to the student should be in accordance with their intellectual level. In no time, the student should be obliged to read sentences that he cannot understand. In the program, the understanding of relativity to the student level is prioritized and it is stated that the first element to be examined in the books to be selected is compliance with the student's mental structure. Another striking element in the program is the lack of force and pressure on the student. If the student cannot read the texts above his / her level or does not want to read it, the understanding is that they should not be forced to read and in the future as their mental structures develop, they will be asked to read.

• After the student is shown various words and taught them, the attention of the student should be drawn to the syllables and letters that constitute them by analyzing the words after a while. It is seen that the method recommended to be used in teaching first reading and writing in the program is the "word or vocable" method. The most important element in the word method is to have a qualified book (the words in the book conform to the word style). For this reason, the emphasis on "source book" may have been made in the program.

• The more a student sees and reads a word, the better he / she knows it and will be able to read it as soon as he / she sees it. The program emphasizes the importance of repetition and practice for the development of students' reading skills.

• Making students repeat the words dryly should be avoided and the words should be repeated in a way that draws their attention and interest. In this context, the texts to be selected while providing the student with reading skills must be suitable for the interests and needs of the students. As a matter of fact, in the program, there is the phrase "the best remedy to pay attention to a word is to repeat that word in attractive and relevant sentences for the student and even better with curious and cute jokes"

• Understanding should be paid attention to in the reading process. Reading means grasping the meaning. The teacher should ask questions to look for the meaning of the texts he / she has read and draw attention to the students' taking the meaning.

When we look at the definitions of reading in the literature, it is seen that it is generally emphasized that the main purpose of reading is not to pass over the written text with the eyes, but to get the meaning. According to Özdemir (1983, p. 12), reading is "a mental activity based on perceiving printed words through their sense organs and interpreting, comprehending and interpreting them". Reading is based on meaningful interpretation of written language (Haris & Sipay, 1990, p.10). Stauffer (1969, p.5) listed the items that should be included in the definition of reading as follows:

- Reading is a complex process.
- Reading means extracting meaning from a printed text.
- Reading is the ability to understand and speak the printed word.
- Reading is to interpret what signs, letters or symbols mean.

- Reading is to take the thoughts that the writer wants to express in printed words and emphasize (cited in Karatay, 2014, p. 9).

As can be seen, the main purpose of reading in the 1936 Primary School Turkish Program is similar to those of today.

3.5. Teaching First Reading and Writing in the 1948 Primary School Turkish Program

In the 1948 Primary School Turkish Program, explanations on first literacy are more limited than in the 1936 Primary School Turkish Program. The following explanations were made under the title of "first reading and writing" in the program:

- Reading and writing activities in the first grade constitute an integral part of all teaching activities of this class. School life and the issues of life experience together provide some opportunities for literacy.

- The first reading and writing will start with simple sentences and words. Over time, these sentences will be divided into words, words into syllables, and syllables into letters. The words, syllables and letters obtained as a result of these analyzes will form new sentences and words.

As in the 1936 Primary School Turkish Program, the method of analysis in the 1948 Primary School Turkish Program was also used in the first literacy teaching. It was also stated that rhymes and stories should be used in teaching reading and writing. It was emphasized that nursery rhymes and stories are necessary for effective reading and writing as they will attract the attention of students.

- Care should be taken to repeat all the letters in the Turkish alphabet as necessary in the texts.

- Reading and writing activities will always go together, children will write the sentences and words they learn to read at the same time.

- First reading and writing will start by taking action from the basic letters in accordance with the writing principles drawn by the program and students will also be taught the lower case letters when it's time. In the writing process, it was emphasized that first capital letters and then lowercase letters should be taught, as is the case today.

- A teaching of first reading and writing that draws strength from the daily life of the classroom requires the teacher not to be bound by the text of a general first reading book. For

this reason, the first reading book will remain as an exercise tool that is referred to from time to time, besides it will also include a number of other abundant and pedagogical tools.

The tools that are included in the program and recommended to be used in the first literacy process are as follows: Big vocabulary cards, small vocabulary cards (it is stated that the teacher can get help from the students in upper grades in using the big and small cards), stories, nursery rhymes, riddles, poems, analysis boards, blackboard, colored chalk, sand table and moving letters. It has been reminded once again that with the tools and equipment included in the program and recommended to be used, it should be included in the topics of work and life and the teaching should be connected to observation, experiment and work (Aytuna, 1949b, p.9).

As in the 1936 Primary School Turkish Program, repetition was given importance in the 1948 Primary School Turkish Program. The students were asked to reinforce their literacy skills by doing reading exercises on topics that interest the students. In addition, all lessons taught in the 1948 Primary School Program were gathered around life studies lesson and were considered as expressive lessons (Aytuna, 1949a, p. 5).

3.6. 1968 First Reading and Writing Teaching in Primary School Turkish Program

1968 Primary School Turkish Program can be seen as the updated and expanded version of the 1948 Primary School Turkish Program. Explanations on first reading and writing are similar to the 1948 Primary School Turkish Program, and there are some changes in writing. In the 1948 Primary School Turkish Program, it was stated that first capital letters and then lowercase letters should be taught in writing studies, while in the 1968 Primary School Turkish Program, the phrase "while starting, the first reading and writing should be taught together in accordance with the writing principles drawn by the program". In addition, phrase regarding the writing process is "students' attention should be drawn to the shapes and spelling directions of the letters, the places they cover in the line, the relationship of capital letters with lowercase letters, and their proportions". In this context, it can be said that the applications for writing skills are based on more scientific foundations. Defects in the writing skills of letters are required to be corrected and rewritten without delay. It is known that feedback and correction significantly increase the overall success (Yunt, 1978; Çevik, 2014). In this context, it is important to emphasize that errors are corrected in time in the program.

Cooperative learning was included in the 1968 Primary School Turkish Program for the first time. As a matter of fact, the statement in the program "children should be allowed to examine their own writings in groups of three or four people, find their wrong and unsuccessful sides, and help each other" emphasizes the importance of working with the group. In addition, another important point emphasized in the program is that the beauty of the writing is what is important in the article, and that speed is secondary. In the Turkish lessons of the program, the child's language should be taken into action and our language should be gradually gained. Children's language has two main characteristics: its language is first the language of its age and then its environment. In the early days, the teacher should allow the students to freely express their ideas with their own speeches. It should not be forgotten that "correcting the accent differences is a matter of time and it is necessary to act without intimidating students" is a remarkable statement. In this context, it is stated in the program that students may have local languages and dialects in their speech at the beginning of their first literacy processes and teachers should behave tolerantly.

In the program, a special emphasis has been placed on reading aloud, and it is emphasized that reading aloud serves to learn to read, to determine the reading level of the student and to gain the habit of listening. In this context, the principles to be followed in reading aloud are specified in detail. The program also includes the phrase "the attention of other students should be drawn to the speeches of the students who speak well and properly in the classroom and thus they should develop a good speaking habit", referring to peer learning and reinforcement in the first literacy process. It was stated that the vocabulary should be improved in order to improve the reading skill in the first grade of primary school, and categorical explanations were given regarding the concepts that should be taught. It was stated that reading and writing should be given together in the first reading and writing teaching, and it was pointed out that an practices such as reading and writing should not be done first. It is suggested that students should use pencil until they gain the writing skill, and they can switch to ink after the writing skill is gained. Improving writing skill not only in letters but also in numbers and signs used in writing is another issue recommended to teachers.

3.7. Teaching First Reading and Writing in 1981 Primary Schools Turkish Education Program

1981 Primary Schools Turkish Education Program is a broadly prepared program in the context of Turkish lesson as in all other lessons. In the first literacy studies, pre-literacy

preparatory studies take a large place in the program. In the program, prior knowledge of children was emphasized and it was predicted that students might not have reached the necessary physical, emotional and social maturity when they started school. In this context, it was stated that preparatory studies are essential before starting literacy studies. In the program, emphasis was placed on the use of tools and equipment before literacy studies and it was emphasized that teachers should teach the use of frequently used tools such as pencil, notebook, eraser and chalk in the preparation phase. In addition, issues related to the physical health of the child such as the posture of the body during the use of equipment and reading distance were also specified. As a matter of fact, Taylor (2006) stated that the way of holding a pencil, the quality of the paper and pencil, the suitability of the desks and seats in the classroom, the structure of the desk surface, the sitting and paper position, and the line structure of the writing paper or notebook, etc. are important factors (Aksu & Ayvaz Can, 2018, p.27).

It was first seen in the 1981 Primary Schools Turkish Education Program that sketching and drawing studies should be done before writing activities. In preparation for reading studies, the importance of factors such as widening the eye's comprehension area and changing lines was emphasized. According to Güneş (2013), words are a tool for individuals to develop their thinking, understanding, learning and mental skills. Knowing a large number of words already becomes an advantage for the individual and increases his / her success.

It has been suggested that the method of analysis should be used in the teaching of first reading and writing, and to follow a sequence from short sentences to words, syllables and sounds. As in the 1968 Primary School Turkish Program, it is important to explain that written elements such as nursery rhymes, fairy tales and stories should be used in reading studies. Suggestions such as the importance of repetition, teaching reading and writing at the same time, teaching uppercase and lowercase letters together, and using tools other than the guide book are other elements in the program. The tools and equipment included in the 1968 Primary School Turkish Program and recommended to be used remained the same, but were explained in more detail. In addition, While the program gives advice on subjects such as holding books and turning pages, it also emphasizes that the teacher should not force students to use the left or right hand. As a matter of fact, forcing a left-handed student to use his right hand can have negative consequences. It is known that forcing left-handed children to use their right hand may cause stuttering (Yörükoğlu and Akyıldız, 1971). Pictures have an important place in the program, especially in teaching speaking skills. Achievements such as "interpreting pictures with

the relevant parts of the text" and "talking on a picture appropriate to the level" can be given as examples. In the program, it was also emphasized that the writing, form and directions of the letters should be emphasized in writing studies. It was stated that it is necessary to be careful in repetitions for writing exercises, not to use a notebook when writing sentences and words, and it is necessary to prevent students from getting bored by writing similar words and sentences on **the air**, sand, row and blackboard. In addition, the program includes explanations on the use of simple fairy tales, animal stories, large and large-sized illustrated books, coloring books, albums and playbooks in reading studies in the first and second grades. Regarding the assessment and evaluation of primary reading and writing in the 1981 Primary Schools Turkish Education Program: "At the beginning of the school year, students' physical, emotional and social literacy levels should be determined and monitored continuously", "using tools and materials, preparing for writing and reading, all skills including transition to reading and writing, speaking should be determined and necessary precautions should be taken for failure and delays, and these measures should be followed ". The main measurement and evaluation methods are stated as observation, tests, reading and oral and written exams.

4. Results and Suggestions

In this study, the first literacy processes in Turkish teaching programs of 1924, 1926, 1930, 1936, 1948, 1968 and 1981 were examined. In general, it is seen that the programs are prepared in more detail as they approach today. Sound-based sentence method is used in the first reading and writing teaching today. Looking at the programs, in the 1924 First Schools Program, there was no compulsion on the method to be used in the teaching of first reading and writing, and it was stated that one of the Savti method or word method could be selected and used by the teacher. In the 1926 First Schools Program, the correction method and the spelling method were banned, and teachers were allowed to choose one of the word or mixed method. The method of reading and writing was not specified in the 1930 First Schools Program, and it was emphasized that the method recommended to be used in the first literacy teaching in the 1936 program was the "word or vocable" method. As a matter of fact, it is concluded that the first literacy should be done based on the analysis method. In the first literacy teaching, the analysis method was taken as basis in the 1948 Primary School Turkish Program as in the 1936 Primary School Turkish Program. Similarly, in 1968 and 1981 programs, it was suggested that the method of analysis should be used in teaching first reading and writing, and to follow a sequence from short sentences to words, syllables and sounds.

Recommended tools and equipment to be used in all programs are included. The Elifba course, which was 12 hours in the 1924 and 1926 First School Programs, was reduced to 10 hours in the 1930 First Schools Program. In the 1924 First Schools Program, teaching principles such as simple to complex and close to far, which are still used today, were included indirectly. In the 1926 First Schools Program, it was emphasized that the class should be divided into two, if possible, for the level differences that may occur in classrooms, while a reading study should be done with one group and the other group should do writing. This method is similar to the method used in unified classrooms today. With the adoption of new Turkish letters in 1928, from 1930, the programs were prepared according to the alphabet system instead of Elifba. In the 1948 Primary School Turkish Program, it was suggested that reading and writing should be taught together and first capital letters and then lowercase letters should be given.

With the 1968 Primary School Turkish Program, simultaneous teaching of uppercase and lowercase letters began to be implemented. In addition, in the 1968 Primary School Turkish Program, attention was drawn to the shapes and spelling directions of the letters, the places they cover on the line, the relation of capital letters to lowercase letters and their proportions. The 1981 Primary Schools Turkish Education Program is more comprehensive than other programs and primarily includes the preparatory stages in the first literacy processes. In this preparation process, the students were asked to get to know the literacy materials and important points such as sitting on a desk, holding a pencil and point of view on the notebook were mentioned. According to Baymur (1949, p. 10), reading is a complex process. There are a number of head and eye movements, vocal organs, and various mental activities that help to understand the meaning. A good reading happens when all these movements take place together and in harmony. As a result, in this study, the explanations regarding the teaching of basal reading and writing in Turkish teaching programs between 1924-1981 were examined. Due to their easy accessability and having many resources about them such as 2005 Turkish teaching program (Susar Kırmızı & Akkaya, 2010), 2015 Turkish teaching program (Bağcı Ayrancı & Mutlu, 2017), 2018 Turkish teaching program (Susar Kırmızı and Yurdakal, 2019), post-1981 programs have been excluded. In order to prepare and implement more effective programs, it is important to examine old programs and experiences and to identify existing problems. In this context, post-Republic programs regarding first reading and writing, which form the basis of Turkish teaching, were examined and the following recommendations were made:

- Researches can be conducted on the problems encountered in the application processes of educational programs.
- Changes in the philosophical structures of the programs in 1924 and after can be analyzed comparatively.
- Since the programs are structured according to social and individual needs, the said programs can be examined, and studies can be conducted towards historical social needs and the change of these needs.

The preparation processes of the curriculum and the changes in these processes can be examined in historical context.

CONFLICT OF INTEREST STATEMENT

The author declares that there is no conflict of interest in this study.

RESEARCH AND PUBLICATION ETHICS STATEMENT

The author declares that research and publication ethics are followed in this study.

AUTHOR LIABILITY STATEMENT

The authors declare that the "Conceptual Framework, Research, Gathering Sources, Review and Editing" part of this work was done by Ayşe Yurdakal, " Method Design, Data Analysis and Software" part of this work was done by İbrahim Halil YURDAKAL.

DOI: 10.29250/sead.793627

Gönderilme Tarihi

Makale Türü

Kabul Tarihi

11.09.2020

Araştırma

15.03.2021

1924-1981 Arası Türkçe Öğretim Programlarında İlk Okuma Yazma Öğretimi

Doç. Dr. İbrahim Halil YURDAKAL, Pamukkale Üniversitesi, iyurdakal@pau.edu.tr

Öğrt. Ayşe YURDAKAL, MEB, ayseyurdakal@gmail.com

Özet: Eğitim-öğretim faaliyetleri ülkelerin hedefleri ve toplumların ihtiyaçları doğrultusunda, teknolojik ve bilimsel gelişmelerin ışığında zaman zaman dönüşüme uğramaktadır. Bu dönüşümler eğitim programlarını da etkilemektedir. Etkili ve sistematik bir eğitim-öğretim faaliyeti için öğretim programlarının da nitelikli bir şekilde hazırlanması gerekmektedir. Eğitim-öğretim süreçlerinde başarılı olmanın ilk koşulu etkili bir okuma-yazma becerisine sahip olmaktır. İlk okuma yazma öğretimi bu bakımdan önem arz etmektedir. Bu çalışmada eğitim-öğretim faaliyetleri için temel teşkil eden ilk-okuma yazma süreçleri Türkçe programları bazında incelenmiştir. Bu kapsamda 1924, 1926, 1930, 1936, 1948, 1968 ve 1981 Türkçe öğretim programlarında yer alan ilk okuma yazma süreçleri analiz edilmiştir. Alanyazında 2005, 2015 ve 2018 Türkçe öğretim programları ile ilgili yeterli düzeyde çalışmanın olması ve bu programlara kolay bir şekilde ulaşılabilmesi nedeniyle 2005, 2015 ve 2018 programları kapsam dışı bırakılmıştır. Araştırma nitel yöntemlerden doküman incelemesi metodu ile yürütülmüş olup veriler bu yolla toplanmış ve analiz edilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Türkçe öğretimi, öğretim programı, okuma, yazma, nitel araştırma.

Künyesi: Yurdakal, İ. H. & Yurdakal, A. (2021). First reading and writing teaching in turkish teaching programs between 1924-1981. 1924-1981 arası Türkçe öğretim programlarında ilk okuma yazma öğretimi. *The Journal of Limitless Education and Research, Sınırsız Eğitim ve Araştırma Dergisi*, 6(1), 41-77. DOI: 10.29250/sead.793627.

First Author Orcid: 0000-0002-6333-5911

Second Author Orcid: 0000-0002-6919-8460

1. Giriş

İnsanların ihtiyaçlarının değişmesi/artması ve teknolojinin gelişmesi beraberinde birçok toplumsal olgunun dönüşümüne yol açmaktadır. Bu gelişmelerden en çok etkilenen olguların başında eğitim gelmektedir. Bireyin ve toplumun ihtiyaçlarının artması neticesinde eğitimden beklentiler de değişmekte bunun sonucu olarak ise karar kılıcılar belirli aralıklarla öğretim programlarını güncellemektedir. Örgün eğitimin en temel ögesi olan ilkokullar gerek okuma-yazma gibi becerilerin kazandırılmasında gerekse eğitilmiş birey olma yolunda ilk basamak sayılmasından ötürü önem arz etmektedir. İlkokul düzeyinde yeterli düzeyde okuma ve yazma becerisi kazanmış bireylerin ileriki hayatlarında gerek akademik gerekse sosyal bir birey olarak başarılı olmaları kaçınılmazdır. Sınıf öğretmenlerinin etkili bir okuma-yazma becerisi kazandırmaları için hazırlanan programlarında uygulanabilir ve bireyin gereksinimlerini karşılayabilir nitelikte olmalıdır.

Türkçe programları, insanların dil becerilerini geliştirerek dille yazılmış bilim ve sanat eserlerini anlayabilen, yorumlayabilen, değerlendirebilen ve kendine, topluma pay çıkarabilen bireyler yetiştirmek amacıyla hazırlanır (Tosunoğlu ve Melanlıoğlu, 2004). Programlar kullanılacak yöntem-teknikleri, araç-gereçleri ve olumsuz durumlarda yapılabilecek düzenlemeleri içermelidir. Programların etkili bir şekilde hazırlanması öğretmenlerin programlardan daha çok faydalanmalarını sağlamaktadır. Ülkemizde 1924, 1926, 1930, 1936, 1948, 1968, 1981, 2005, 2015 ve son olarak 2018 yılında programlar güncellenmiştir. Dikkat edildiğinde özellikle son yıllarda programda yapılan güncellemeler hız kazanmış olup değişiklikler daha sık olmaya başlamıştır. Bunun temel gerekçesi bilgi çağında bireylerin ve toplumların ihtiyaçlarının hızlı bir şekilde değişmesi ve bilgi birikimindeki hızlı artıştır. Alanyazında 2005, 2015 ve 2018 programları ile ilgili yeterli düzeyde çalışma olduğu ve bu programlara çok rahat bir şekilde ulaşılabileceği düşünüldüğünde araştırmada 1924'ten 1981 yılına kadar güncellenen Türkçe öğretim programlarında yer alan ilk okuma -yazma süreçlerini incelemek amaçlanmıştır. Bu kapsamda her bir program ve içerdiği ilk okuma yazma süreçleri farklı başlıklarda incelenmiştir. Bu kapsamda şu alt problemler oluşturulmuştur:

- 1924 İlk Mektep Türkçe Müfredat Programı'nda ilk okuma yazma öğretimi süreçleri nasıldır?
- 1926 İlk Mektep Türkçe Müfredat Programı'nda ilk okuma yazma öğretimi süreçleri nasıldır?

• 1930 İlk Mektep Türkçe Müfredat Programı'nda ilk okuma yazma öğretimi süreçleri nasıldır?

• 1936 İlkokul Türkçe Programı'nda ilk okuma yazma öğretimi süreçleri nasıldır?

• 1948 İlkokul Türkçe Programı'nda ilk okuma yazma öğretimi süreçleri nasıldır?

• 1968 İlkokul Türkçe Programı'nda ilk okuma yazma öğretimi süreçleri nasıldır?

• 1981 İlköğretim Okulları Türkçe Programı'nda ilk okuma yazma öğretimi süreçleri nasıldır?

1.1. Araştırmanın Amacı

İlkokul okuma-yazma ve dört işlem gibi temel becerilerin öğretilmesi ve diğer öğretim kademelerinin temelini oluşturması nedeniyle önem atfedilmektedir. İlkokulda verilecek olan eğitim-öğretim hizmetlerinin işlevsel olması için öğretim programların bireysel, toplumsal ve bilimsel ihtiyaçlara yönelik olarak yapılandırılması gerekmektedir. Bu kapsamda mevcut öğretim programlarının hazırlanması sürecinde daha önce uygulanan programların incelenmesi önem arz etmektedir. Bu araştırmada cumhuriyetin ilanından sonra 1924 ile 1981 yılları arasındaki ilkökuller Türkçe programlarında yer alan ilk okuma yazma öğretim süreçleri incelenmiştir. 1981 sonrası yıllarda uygulanan ilk okuma yazma süreçleri ile ilgili alan yazında yeterli sayıda çalışmanın olması nedeniyle 2006, 2015 ve 2018 programları kapsam dışı bırakılmıştır.

1.2. Araştırmanın Önemi

Alan yazında 2006, 2015 ve 2018 Türkçe öğretim programları ile ilgili çok sayıda çalışma bulunmaktadır. Ayrıca bu programlara kolay ulaşılabilmesi nedeniyle içeriğinde yer alan ilk okuma yazma süreçleri ile ilgili bilgilere kolay bir şekilde ulaşılabilir. 2006 öncesi Türkçe öğretim programlarına ulaşmanın zor olması nedeniyle gerek araştırmacılar gerekse programı uygulayıcı konumunda bulunan öğretmenlerin programlara ulaşması zor olmaktadır. Bu araştırmanın çıkış noktası bu olup, ilgili programlar kapsamlı bir şekilde incelenerek gerekli karşılaştırmalar ile sunulmuştur.

2. Yöntem

Araştırma, nitel araştırma desenlerinden doküman incelemesi modeline göre desenlenmiştir. Doküman incelemesi, bir araştırma problemi hakkında belirli zaman dilimi içerisinde üretilen dokümanlar ya da ilgili konuda birden fazla kaynak tarafından ve değişik aralıklarla üretilmiş dokümanların geniş bir zaman dilimine dayalı analizini olanaklı kılmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2000, s.140-143). Çalışmanın verilerini Cumhuriyet dönemi ilkökuller Türkçe

dersi öğretim programları oluşturmaktadır. Bu kapsamda 1924 İlk Mektep Türkçe Müfredat Programı, 1926 İlk Mektep Türkçe Müfredat Programı, 1930 İlk Mektep Türkçe Müfredat Programı, 1936 İlkokul Türkçe Programı, 1948 İlkokul Türkçe Programı, 1968 İlkokul Türkçe Programı ve 1981 Temel Eğitim Okulları Türkçe Eğitim Programı ilk okuma yazma süreçleri bağlamında analiz edilmiştir.

3. Bulgular

3.1. 1924 İlk Mektep Türkçe Müfredat Programı'nda İlk Okuma Yazma Öğretimi

1924 İlk Mektepler Müfredat Programı'nda Türkçe derslerine büyük bir önem verilmiştir. Türkçe dersleri programda; "Alfabe", "Kıraat ve İnşad", "İmlâ", "Sarf" ve "Yazı (Sülüs ve Rik'a)" dersleri olarak ayrı ayrı yer almıştır. Programda yer alan Türkçe derslerinin her birinin ne amaçla koyulduğu, hangi yöntemlerle işlenmeleri gerektiği ve öğrencilerin gelişimine ne gibi katkıda bulunacakları da yine maddeler halinde açıklanmıştır. Ayrıca Türkçe derslerinde öğretmenlerin kaçınmaları gereken yönetime ilişkin yanlışlara da yer verilmiş ve bunlardan sakınılması vurgulanmıştır. Ancak henüz harf devriminin yapılmamış olmasından dolayı Türkçe öğretimi yürürlükte olan eski alfabeyle göre hazırlanmıştır (Aslan, 2011, s. 726).

1924 İlk Mektepler Müfredat Programı'nda ilk okuma yazma öğretiminde kullanılacak olan yöntem konusunda bir zorlamaya gidilmemiş ve savti usul ya da kelime usulünden birinin öğretmen tarafından seçilerek kullanılabileceği ifade edilmiştir. Savti usulü 2005-2006 eğitim-öğretim yılından itibaren ilköğretim kurumlarımızda uygulamaya koyulan "ses temelli cümle yöntemi" ile benzerlik göstermektedir (Arslan, 2016, s. 8). Savti usulü alfabeyle yer alan harfler ile seslerin eşleştirilmesine dayanan bir yöntem olup Akyüz'e (1999) göre heceleme yöntemine bir tepki olarak doğmuş ve 1880'li yıllarda uygulanmaya başlanmıştır. Programda öğretmenler ilk okuma yazma öğretimi yaparken savti ya da kelime usulünü seçmekte serbest oldukları ancak heceleme usulünü kullanmalarının yasak olduğu belirtilmiştir. Programda "hangi şekilde olursa olsun, tehecci (heceleme) memnudur (yasaktır)" şeklinde bir hüküm dikkat çekmektedir (Maarif Vekaleti, 1924, s. 6-8).

Programda ilk okuma yazma öğretim süreleri ile ilgili de bilgi verilmiş olup "pazartesi ve perşembe sabahları iki, diğer günlerde öğleden evvel bir, öğleden sonra bir olmak üzere her gün iki ders okutulacaktır" ibaresi yer almaktadır (Temizyürek ve Balcı, 2006, s. 15). Okuma ile yazmanın aynı anda yapılması gerektiği ve okunulan kelimenin yazıya dökülmesi, yazılan kelimenin de tekrardan okunması gerektiği programda yer alan bir diğer ibaredir. Öğrenilen

bilgilerin en yüksek düzeyde tutulabilmesi için düşme noktasının başlayacağı sırada tekrarlardan oluşan bir metot uygulamak gerekir (İlter 2001, s. 24). Söz konusu ibarede okuma-yazmanın sürekli olarak tekrar edilmesi gerektiği vurgulanmakta ve tekrarın kalıcılığı artırdığı gerçeği ön plana alınmaktadır. Ayrıca programda derslerde öğrenilen yeni kelimelerin ileriki derslerde oluşturulan cümlelerde tekrar edilmesi önerilmektedir. Benzer şekilde “tedrisatta kitaptaki temrinlerden mâadâ tahtada mebzûl temrinler yaptırılacaktır” ve “Elifba derslerinde geçen her kelimenin manası, isti’-mali hakkında muallim şifahi temrinler yaptıracaktır” ibareleri de tekrarın önemini vurgulamaktadır. Okuma çalışmalarında günlük kullanılan kelimelere yer verilmesi manasız kelimeleri kullanılmaması önerilmektedir. Harf öğretiminde öncelikle harfe uygun ses öğretilmeli kelimelerdeki harflere ayrıca ses katan elif, be, te gibi harfler kullanılmamalıdır. Ayrıca okuma sürecinde uyulması gereken kurallar şu şekilde belirtilmiştir:

- Yazılması kolay olanlardan zor olana, (basitten karmaşığa ilkesi)
- Gündelik hayatta daha çok kullanılan kelimelerden daha az kullanılan kelimelere, (yakından uzağa ilkesi)
- Hareke-i harfiyeyi muhtevi hece ve kelimeler, hareke-i resmiyeli olanlara,
- Çok müsta’mel (eski) kelimeler, daha az müsta’mel olanlara takdim edilecektir.

Programda okuma sürecinde heceleme yasaklanmış olup harflerin ayrı ayrı söylenme yerine birleşik olarak kelime çerçevesinde okutulması gerekliliği vurgulanmıştır. Ayrıca herhangi bir konuda tüm sınıf okuma ve yazma becerisini kazanmadan diğer konuya geçilmesi programda yasaklanmıştır. Bu anlayış Benjamin S. Bloom’un tam öğrenme modeli ile benzerlik göstermektedir. Bloom’a göre öğrencilerin bireysel özelliklerinin farklılaşmasına rağmen öğretmen yeterli zaman ve uygun öğrenme koşullarını sağlar ise neredeyse tüm öğrenciler herhangi bir konuyu üst düzeyde öğrenebilirler (Guskey, 2010, s. 1). Bu kapsamda tüm öğrencilerin okuma ve yazma becerileri belirli düzeye gelmeden diğer konuya geçmeme anlayışı programda tam öğrenme modeline benzer bir uygulamanın olduğunu ortaya koymaktadır.

Programda okuma yazma öğretiminde kullanılması önerilen araç-gereçlere de yer verilmiştir. Bu kapsamda duvar levhaları ve müteharrik (oynar, değişebilen, esnek) harfler okuma yazmada kullanılan araç-gereçlerdendir. 1924 yılında henüz Latin harflerine geçilmediğinden Elifba öğretimi daha çok eski alfabeye göre yapılmaktaydı. Bu kapsamda “şedde”, “harf-i tarif”, “tenvin” ve “elif-i maksure” gibi Türkçe Elifbaya dahil olmayan işaretlerin okuma yazma süreçlerinin dışında son derslerde ve kalıplaşmış şekilde verilmesi önerilmiştir. Harflerin

doğrudan isimleriyle ya da sesleriyle öğretilmesi yerine kelimedeki kullanımlarıyla doğal bir süreç ile öğretilmesi bir diğer dikkat çeken husustur (Özbay, 2006, s. 42). Birinci sınıfta Elifba yani ilk okuma yazmanın haftada 12 saat olarak işlenmesi öngörülmektedir. Programda ölçme ve değerlendirmeye ilişkin herhangi bir bilgiye yer verilmemiştir.

3.2. 1926 İlk Mektep Türkçe Müfredat Programı'nda İlk Okuma Yazma Öğretimi

1926 İlk Mektep Türkçe Müfredat Programı'nda 1924'te olduğu gibi okuma yazma haftada 12 ders saati kapsayacak şekilde verilmesi gerekliliği vurgulanmıştır. Programda ilk okuma yazmanın hedefleri ilk kez belirtilmiş olup şu şekildedir:

- 7-8 yaşındaki çocukların bildikleri ve sıklıkla kullandıkları kelimelerin okunuşunu öğretmek
- Kelimelerin ezberden yazılışlarını öğretmek
- Çocukların yazılarını okunaklı bir şekle sokup güzelleştirmek.

Programda ilk okuma yazmanın hedeflerinin belirtilmesi önemli bir gelişme olup program geliştirme süreçlerinin daha bilimsel bir hal aldığı ortaya koymaktadır. 1924 İlk Mektep Türkçe Müfredat Programı'nda ilk okuma yazma öğretiminde savti ve kelime usulleri tavsiye edilirken 1926 programında tesmiye usulü ve heceleme yöntemi yasaklanmış, öğretmenlere sözcük ya da karma yöntemden birini seçmeleri konusunda serbestlik tanınmıştır (Binbaşıoğlu, 1999a).

Arapçada birçok harfin ayrı bir adı vardır. Örneğin, "A" nın adı "Elif" tir. "C" nin adı "Cim" dir. Okurken, önce bu harflerin adı söylenir. Harflerin yanında "esre", "üstün" vb. işaretler varsa, onlar da harfin adından sonra söylenir. Sözcükteki bütün harf ve işaretler bittikten sonra, sözcük adı söylenir. Yani, böylece yazı okunmuş olur. Bu yöntem 'adlandırma' (tesmiye) yöntemi denir (Binbaşıoğlu, 1999b, s. 8). Programda tesmiye usulünün yasaklanma sebebi olarak "isimden sedaya intikal güç olduğundan bu usul nihayet tehecciyeye münsir olmaktadır" ibaresi gösterilmiştir.

1924 İlk Mektep Türkçe Müfredat Programı'nda kullanılması önerilen savti usul ise "be, dal, te ve re" gibi işaretlerin öğretilmesini zorlaştırdığından tavsiye edilmemektedir. Kelime usulünde çocuklara harfler ve heceler öğretilmeden doğrudan doğruya kısa cümleler içindeki kelimelerin kiraatinden ve yazdırılmasından başlanır. Bu usulde muvaffakiyetle ders okutabilmek için evvel-emirde buna mutabık mükemmel bir kitabın bulunması lazımdır (Temizyürek ve Balcı, 2006, s. 21). Bu kapsamda 1926 İlk Mektep Türkçe Müfredat Programı'nda muhtelit (karma) usul ile kelime usulü ilk okuma yazmada önerilen iki usuldür. Bu usullerden herhangi birini seçme

hakki öğretmene aittir. Ayrıca programda ilk okuma yazma öğretiminde dikkat edilmesi gereken hususlar belirtilmiştir. Bu hususlar şunlardır:

- Pazartesi ve perşembe sabahları iki, diğer günlerde öğleden evvel bir, öğleden sonra bir olmak üzere her gün iki ders okutulacaktır.

- Elifba dersi yazıyla aynı zamanda tedris edilecek ve çocuklar her okudukları kelime ve cümleyi yazacaklar ve yazdıklarını okuyacaklardır. İlk zamanlarda kurşun kalemle çizgili deftere yazdırmak uygundur. İlk zamanlar taş tahtada yazı becerisi uygulanabilir.

- Kitapta yer alan alıştırmalar kara tahtada öğrencilere yaptırılacaktır.

- Her derste öğrenilmiş olan kelimeler müteakip derslerdeki cümleler arasında sık sık tekrar ettirilecektir.

- Elifba derslerinde geçen her bir kelimenin manası, kullanımı hakkında öğretmen alıştırmalar yapacak ve bu kelimeleri içeren küçük cümleler oluşturulacaktır. Bu uygulama sırasında öğretmen hatalı telaffuzları, şive ve lehçe hatalarını itina ile düzeltecektir.

- Karma usul ile okuma yazma öğretiminde öğretmen hareket eden harfler ve duvar levhası gibi vasıtaları kullanacaktır.

- Ne şekilde olursa olsun okuma yazma öğretiminde heceleme usulü yasaktır.

- Arapça okumaya ait olan “şedde, harf-i tarif, tenvin” gibi işaretler Türkçe Elifbaya dahil değildir. Ancak halk ve çocuk lehçesinde sıklıkla kullanılan bu işaretleri içeren kelimeler son derslerde ve kalıplaşmış şekilde gösterilmelidir.

- Okuma yazma öğretiminde öğrencileri aynı seviyede tutmak önemlidir. Öğrencilerin bazılarının okuma ve yazmanın mantığını çabuk kavraması, ailelerinden veya diğer kişilerden yardım almaları, daha önce sınıfta kalmış öğrencilerin olması ve devamsızlık gibi gerekçelerden ötürü seviye tutturmada sorunlar yaşanabilir.

- Elifba kitabının tamamlanmasının ardından ilk senenin son aylarında okunulan parçalara ilişkin imla ve yazı çalışmaları yapılabilir.

Programda öğretmenlere öğrencilerin seviyelerini yeterli düzeyde tutmaları için birtakım öneriler sunulmaktadır, bunlar: Okulda iki şube var ise seviye grupları oluşturulabilir. Eğer okulda tek şube var ise sınıfta seviye farkları olduğunda sınıf iki gruba ayrılabilir. Öğretmen bir grupla 20 dakika daha sonra diğer grupla 20 dakika ilgilenir. İlgilendiği grupla okuma yazma

çalışmaları yaparken diğer grup yazı çalışması yapar. Ayrıca programda öğretmene harflerin kelime başında, ortasında ve sonundaki hallerine yönelik farklı levhalar yapmasını önermektedir.

3.3. 1930 İlk Mektep Türkçe Müfredat Programı'nda İlk Okuma Yazma Öğretimi

3 Kasım 1928 yılında, Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren "Yeni Türk Harfleri'nin Kabul ve Tatbiki Hakkındaki Kanun" uyarınca yeni Türk harflerine geçilmiştir. Yeni Türk harflerine geçilme sebebinin Atatürk şu şekilde açıklamaktadır "Türk milletine az emekle kolay bir okuma yazma anahtarı verip onu bilgisizlikten kurtarmaktır" (Akyüz, 1992). Bu kapsamda 1930 İlk Mektep Türkçe Müfredat Programı yeni Türk alfabesi ile hazırlanan ilk programdır. Programda daha önce birinci sınıfta 12 saat olan Elifba yani alfabe 10 saate indirilmiştir. Programda alfabe dersinin amaçları 1926 İlk Mektep Türkçe Müfredat Programı'nda olduğu gibi şu şekilde belirtilmektedir:

- 7-8 yaşındaki çocukların bildikleri ve sıklıkla kullandıkları kelimelerin okunuşunu öğretmek
- Kelimelerin ezberden yazılışlarını öğretmek
- Çocukların yazılarını okunaklı bir şekle sokup güzelleştirmek.

İlk okuma yazma öğretiminde uyulması gereken kurallarda programda şu şekilde belirtilmektedir:

- Öğleden evvel bir ve öğleden sonra bir olmak üzere her gün iki ders alfabe okutulacaktır.
- Alfabe dersi, yazı ile aynı zamanda tedris edilecek ve çocuklar her okudukları kelime ve cümleyi yazacaklar ve yazdıklarını okuyacaklardır. İlk zamanlarda kurşun kalemle çizgili defterlere yazdırmak muvafıktır. İlk zamanlarda taş tahta da istimal edilebilir.
- Tedrisatta kitaptaki temrinlerden (alıştırmalar) mâadâ siyah tahtada mebzûl (çok) temrinler yaptırılacaktır.
- Her derste yeni öğrenilmiş olan kelimeler müteakip derslerdeki cümleler arasından sık sık tekrar ettirilecektir.
- Alfabe derslerinde geçen her kelimenin manası, istimali hakkında muallim şifahî temrinler yaptırarak ve kelimeleri ihtiva eden küçük cümleler teşkil ettirecektir. Her vesile ile olduğu gibi bu şifahî temrinler esnasında da yanlış telaffuzların şive ve lehçe hatalarının tashihine itina eyleyecektir.

• Alfabe dersini kolaylaştırmak maksadı ile müteharrik (hareketli) harfler, duvar levhaları gibi vasitalardan istifade edilmelidir.

• Birinci sınıfta alfabe okuturken bütün sene zarfında aynı seviyeyi muhafaza etmek meşküldür. Seviyenin tehalüfü aşağıda sebeplerden ileri gelir: Öğrencilerin bazılarının okuma ve yazmanın mantığını çabuk kavraması, Bazı öğrencilerin ailelerinden veya diğer kişilerden yardım almaları, Daha önce sınıfta kalmış öğrencilerin olması, Mektebe devam etmeme.

• Okulda iki şube var ise seviye grupları oluşturulabilir. Eğer okulda tek şube var ise sınıfta seviye farkları oluştuğunda sınıf iki gruba ayrılabilir. Öğretmen bir grupla 20 dakika daha sonra diğer grupla 20 dakika ilgilenir. İlgilendiği grupla okuma yazma çalışmaları yaparken diğer grup yazı çalışması yapar.

• Alfabe kitabının tamamlanmasının ardından ilk senenin son aylarında okunulan parçalara ilişkin imla ve yazı çalışmaları yapılabilir.

Genel olarak bakıldığında ilk okuma yazmaya ilişkin açıklamalar genel olarak 1926 İlk Mektep Türkçe Müfredat Programı ile benzerdir.

3.4. 1936 İlkokul Türkçe Programı'nda İlk Okuma Yazma Öğretimi

1936 İlkokul Türkçe Programı'nda ilk okuma yazma öğretimi süreci daha kapsamlı hazırlanmış olup maddeler halinde yapılması gereken uygulamalar belirtilmiştir. "Birinci sınıfta okumaya başlayış" olarak belirtilen bu maddelere ilişkin şu bilgiler (Temizyürek ve Balcı, 2006, s. 42-44) verilmiştir.

• Birinci sınıfta okuma ve yazma faaliyeti bu sınıfın bütün öğretim faaliyetlerinin ayrılmaz bir unsurunu teşkil eder. Okul hayatı ve bizzat beraberce yaşanan hayat bilgisi mevzuları, okuma-yazma için gayet tabii birtakım fırsatlar hazırlar. İlk okuma yazma faaliyeti işte bu fırsatlardan geniş ölçüde faydalanmaya çalışacaktır.

• Okuma yazma işi bir yandan hayat bilgisi mevzularına bağlanırken çocuk ve okuma psikolojilerinin tabii icaplarına uyularak ilk okuma yazmalarda basit cümle ve kelimelerden harekete geçilmek suretiyle terkibi-tahlili bir yoldan yürünerek okuma-yazmanın mekanizması kazandırılacaktır.

• Okuma ve yazma faaliyetlerinin daima beraber yürümesine, talebenin okumasını öğrendiği kelime ve cümleleri aynı zamanda yazmasını da öğrenmesine önem verilecektir.

• Sınıfın günlük hayatından kuvvet alan bir okuma ve yazma öğretimi, öğretmenin münhasıran genel bir ilk okuma kitabının metnine bağlanmamasını icap ettirir. O itibarla ilk okuma kitabı zaman zaman kendisine başvurulmuş bir temrin vasıtası olarak kalacak, bunun yanında bol ve pedagojik değeri haiz başka bir takım vasıta ve malzemeye de yer verilecektir.

Söz konusu maddeler genel olarak incelendiğinde okuma ve yazma becerisinin önemi vurgulanmış ve diğer tüm dersler için temel teşkil ettiği gerekçelendirilerek sunulmuştur. Ayrıca öğretim ilkelerinden “basitten karmaşığa” ilkesine vurgu yapılarak okuma-yazma çalışmalarına basit kelime ve cümlelerden başlanması gerektiği açıklanmıştır. Okuma ve yazma becerileri kademeli olarak değil bir bütünlük içerisinde verilmelidir. Bu kapsamda programda da okuma ve yazmanın daima bir bütünlük içerisinde verilmesine vurgu yapılmıştır. Okuması öğrenilen kelime ve cümlelerin vakit kaybetmeden yazılması gerekliliği belirtilmektedir.

İlk kez 1936 İlkokul Türkçe Programı’nda yer alan “kaynak kitap” benzeri kaynaklar önemli bir değişikliktir. Program öğretmenlerin ilk okuma yazma öğretiminde sadece kitaba bağlı kalmamaları gerektiğini ve kitap dışında birtakım vasıtalar ile malzemelere yer verilmesini önermektedir. Ayrıca kullanılacak kitap ve araç-gereçlerin pedagojik değerinin olması vurgulanmış olup bu durum önemli bir gelişme olarak görülebilir. 1936 İlkokul Türkçe Programı’nda daha önceki programlarda da yer alan ilk okuma yazma sürecinde kullanılabilecek araç-gereçlerin sayısı artırılmıştır. Büyük fişler, küçük fişler, karatahta, renkli tebeşir, çamur ve kum masaları öneriler araç-gereçlerdendir. Ayrıca alfabe öğretiminde dikkat edilmesi gereken hususlara da programda yer verilmiş olup bu hususlar şunlardır:

- Çocuklara harfler ayrı ayrı değil kelime ya da cümle okutmak suretiyle öğretilmelidir.
- Öğrenciye okutulacak cümle ve ibareler onların fikri seviyesine uygun olmalıdır. Hiçbir zaman öğrenci manasını anlayamayacağı cümleleri okumaya mecbur edilmelidir. Programda öğrenciye düzeyine görelilik anlayışı ön plana alınmakta ve seçilecek kitaplarda ilk bakılacak unsurun öğrencinin zihinsel yapısına uygunluk olduğu belirtilmektedir. Öğrenciye zorlama ve baskı yapılmaması da programda dikkat çeken bir diğer unsurdur. Öğrencinin seviyesinin üstünde olan metinleri okuyamaz ise ya da okumak istemez ise zorlanmamalı ileriki süreçlerde zihinsel yapıları geliştikçe okumaları istenmeli şeklinde bir anlayış göze çarpmaktadır.
- Öğrenciye muhtelif kelimeler gösterilip okutulduktan bir müddet sonra kelimeleri tahlil ederek onları teşkil eden hecelere ve harflere öğrencinin dikkati çekilmelidir. Programda ilk okuma yazma öğretiminde kullanılması önerilen yöntemin “kelime ya da sözcük” yöntemi

olduğu görülmektedir. Kelime yönteminde en önemli unsur nitelikli bir kitabın (kitap içerisindeki kelimelerin kelime usulüne uygun olması) olmasıdır. Bu nedenle programda “kaynak kitap” vurgusu yapılmış olabilir.

- Öğrenci bir kelimeyi ne kadar çok görür ve okursa onu o kadar iyi tanır ve onu bir yerden gördü mü hemen okumaya muvaffak olur. Program öğrencilerin okuma becerilerinin gelişmesi için tekrar ve alıştırmaların önemine vurgu yapmaktadır.

- Kelimeleri öğrenciye kuru kuruya tekrar ettirmekten sakınmalı, onların dikkatini ve ilgisini çekecek surette tekrar ettirilmelidir. Bu kapsamda öğrenciye okuma becerisi kazandırırken seçilecek metinlerin öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarına uygun olması gerekmektedir. Programda da nitekim “bir kelimeye dikkat için de en iyi çare o kelimeyi talebe için cazip ve alakalı cümlelerde ve daha iyisi meraklı ve sevimli fıkralarla parçalarda tekrar ettirmektir” ibaresi yer almaktadır.

- Okuma sürecinde anlama dikkat edilmelidir. Okumak demek manayı kavramak demektir. Öğretmen okuttuğu metinlere ilişkin anlamı arayacak sorular sormalı ve öğrencilerin anlamı almasına dikkat çekmelidir.

Alan yazında okuma ile ilgili tanımlara baktığımızda genel olarak okumanın gözle yazılı metnin üzerinden geçmek olmadığı temel amacının anlamlı almak olduğunun vurgulandığı görülmektedir. Özdemir’e (1983, s. 12) göre okuma “basılı sözcükleri duyu organları yoluyla algılayıp bunları anlamlandırma, kavrama ve yorumlamaya dayanan zihinsel bir etkinliktir”. Okuma yazılı dilin anlamlı bir şekilde yorumlanmasına dayalıdır (Haris ve Sipay, 1990, s. 10). Stauffer (1969, s.5) ise okuma tanımında yer alması gereken maddeleri şu şekilde sıralamıştır:

- Okuma karmaşık bir süreçtir.
- Okuma basılı bir metinden anlam çıkarmadır.
- Okuma basılı kelimeyi anlama ve seslendirme kabiliyetidir.
- Okuma işaret harf ya da sembollerin ne anlama geldiğini yorumlamaktır.
- Okuma yazarın basılı sözcüklerle anlatmak istediği, vurguladığı düşünceleri almaktır (akt. Karatay, 2014, s. 9).

Görüldüğü üzere 1936 İlkokul Türkçe Programı’nda okumanın temel amacı ile günümüzdeki okuma amaçları benzerlik göstermektedir.

3.5. 1948 İlkokul Türkçe Programı’nda İlk Okuma Yazma Öğretimi

1948 ilkokul Türkçe Programı'nda ilk okuma yazma ile ilgili açıklamalar 1936 ilkokul Türkçe Programı'na göre daha kısıtlıdır. Programda "ilk okuma yazma" başlığı altında şu açıklamalar yapılmıştır:

- Birinci sınıfta okuma ve yazma faaliyeti bu sınıfın bütün öğretim faaliyetlerinin ayrılmaz bir unsurunu teşkil eder. Okul hayatı ve bizzat beraberce yaşanan hayat bilgisi mevzuları, okuma-yazma için gayet tabii birtakım fırsatlar hazırlar.

- İlk okuma yazmaya basit cümlelerden ve kelimelerden başlanacaktır. Zamanla bu cümleler kelimelere, kelimeler hecelere, heceler ise harflere bölünecek bu çözümlenmeler sonucunda elde edilen kelime, hece ve harfler yeni yeni cümleler ve kelimeler teşkil edecektir.

İlk okuma yazma öğretiminde 1936 ilkokul Türkçe Programı'nda olduğu gibi 1948 ilkokul Türkçe Programı'nda da çözümlenme yöntemi esas alınmıştır. Ayrıca okuma yazma öğretiminde tekerlemeler ve hikayelerin kullanılması gerektiği belirtilmiştir. Tekerleme ve hikayelerin öğrencilerin ilgilerini çekeceğinden etkili bir okuma yazma için gerekli olduğu vurgulanmıştır.

- Türk alfabesine giren bütün harflerin metinlerde gereği kadar tekrarlanmasına dikkat olunmalıdır.

- Okuma ve yazma faaliyeti daima beraber yürüyecek, çocuklar okumasını öğrendikleri cümle ve kelimeleri aynı zamanda yazacaklardır.

- İlk okuma ve yazmaya programın çizdiği yazı esaslarına uygun olarak önce temel harflerden harekete geçilmek suretiyle başlanacak, bununla beraber sırası gelince öğrencilere küçük harfler de öğretilecektir. Yazma sürecinde günümüzde de olduğu gibi önce büyük harfler daha sonra küçük harflerin öğretilmesi gerektiği vurgulanmıştır.

- Sınıfın günlük hayatından kuvvet alan bir ilk okuma yazma öğretimi öğretmenin genel bir ilk okuma kitabının metnine bağlanmamasını gerektirir. Onun için ilk okuma kitabı kendisine zaman zaman başvurulmuş bir alıştırma vasıtası olarak kalacak, bunun yanında bol ve pedagojik değerli bir takım başka araç-gereçlere de yer verilecektir.

Programda söz konusu olan ve ilk okuma yazma sürecinde kullanılması tavsiye edilen araç-gereçler şunlardır: Büyük fişler, küçük fişler, (büyük ve küçük fişlerin kullanılmasında öğretmenin üst sınıflardaki öğrencilerden yardım alabilecekleri belirtilmiştir), hikayeler, tekerlemeler, bilmeceler, manzumeler, çözümlenme levhaları, kara tahta, renkli tebeşir, kum masası ve müteharrik harfler. Programda yer alan ve kullanılması önerilen araç gereçler ile iş ve

hayatın konulara girmesi ve öğretimin gözleme, deneye ve işe bağlanması lüzumu bir kere daha hatırlatılmıştır (Aytuna, 1949b, s. 9).

1936 İlkokul Türkçe Programı'nda olduğu gibi 1948 İlkokul Türkçe Programı'nda da tekrara önem verilmiş. Öğrencinin ilgisini çeken konularda okuma çalışmaları yapılarak okuma yazma becerisinin pekiştirilmesi istenmiştir. Ayrıca 1948 İlkokul Programı'nda okutulan tüm dersler hayat bilgisi dersi etrafında toplanmış ve birer ifade dersi olarak değerlendirilmiştir (Aytuna, 1949a, s. 5).

3.6. 1968 İlkokul Türkçe Programında İlk Okuma Yazma Öğretimi

1968 İlkokul Türkçe Programı 1948 İlkokul Türkçe Programı'nın güncellenmiş ve genişletilmiş hali olarak görülebilir. İlk okuma yazmaya ilişkin açıklamalar 1948 İlkokul Türkçe Programı ile benzer nitelikte olup yazı konusunda birtakım değişiklikler vardır. 1948 İlkokul Türkçe Programı'nda yazı çalışmalarında öncelikle büyük harflerin daha sonra küçük harflerin öğretilmesi gerektiği belirtilirken 1968 İlkokul Türkçe Programı'nda "ilk okuma yazmaya başlarken programın çizdiği yazı esaslarına uygun olarak büyük ve küçük harfler birlikte öğretilmelidir" ibaresi yer almaktadır. Ayrıca yazı süreci ile ilgili "harflerin şekillerine ve yazılış yönlerine, satırda kapladıkları yerlere, büyük harflerin küçük harflerle ilişkilerine, oranlarına gerekikçe öğrencilerin dikkatleri çekilmelidir" ibaresi yer almaktadır. Bu kapsamda yazı becerisine yönelik uygulamaların daha bilimsel temeller üzerine oturtulduğu söylenebilir. Yazı becerisinde harflerin yazımında görülen bozuklukların zaman geçirilmeden düzeltilip tekrar yazdırılması istenmektedir. Dönüt ve düzeltmenin genel başarıyı önemli derecede yükselttiği bilinmektedir (Yunt, 1978; Çevik, 2014). Bu kapsamda programda hataların zamanında düzeltilmesinin vurgulanması önemlidir.

1968 İlkokul Türkçe Programı'nda ilk kez işbirlikli öğrenmeye yer verilmiştir. Nitekim programda yer alan "çocukların kendi yazılarını üçer dörder kişilik kümeler halinde incelemelerine, yanlış ve başarısız yönlerini bulmalarına ve yardımlaşmalarına imkân tanınmalıdır" ifadesi grupla birlikte çalışmanın önemini vurgulamaktadır. Ayrıca yazıda önemli olanın yazı güzelliği olduğu hızın ikinci planda olduğu da programda vurgulanan bir diğer önemli noktadır. Programda "Türkçe derslerinde çocuğun dilinden harekete geçmeli ve ona yavaş yavaş dilimiz kazandırılmalıdır. Çocuk dilinin başlıca iki temel özelliği vardır: onun dili önce yaşının daha sonra çevresinin dilidir. İlk zamanlarda öğretmen öğrencilerin kendi konuşmalarıyla meramlarını serbestçe anlatmalarına imkân verilmelidir. Şive farklarını düzeltmenin bir zaman işi olduğu ve bu konuda öğrencileri yıldırma hareket edilmesi gerektiği unutulmamalıdır"

ibaresi dikkat çeken bir ifadedir. Bu kapsamda programda öğrencilerin ilk okuma yazma süreçlerinin başında konuşmalarında yerel dil ve lehçelerin olabileceği ve öğretmenlerin bunu hoş görerek davranması gerektiği belirtilmektedir.

Programda sesli okumaya ayrı bir önem verilmiş olup sesli okumanın okumayı öğrenmede, öğrencinin okuma seviyesinin belirlenmesinde ve dinleme alışkanlığının kazanılmasına hizmet ettiği vurgulanmaktadır. Bu kapsamda sesli okumada uyulması gereken esaslar ayrıntılarıyla belirtilmiştir. Programda ayrıca ilk okuma yazma sürecinde akran öğrenmesine ve pekiştirmeye atıf yapar nitelikte “sınıfta iyi ve düzgün konuşan öğrencilerin konuşmalarına diğer öğrencilerin dikkatleri çekilmeli ve böylece iyi konuşma alışkanlığı geliştirmelidir” ibaresi yer almaktadır. İlkokul birinci sınıfta okuma becerisini geliştirmede kelime hazinesinin gelişmesi gerektiği belirtilmiş olup öğretilmesi gereken kavramlara ilişkin kategorik açıklamalara yer verilmiştir. İlk okuma yazma öğretiminde okuma ve yazmanın birlikte verilmesi gerektiği belirtilmiş olup önce okuma sonra yazma şeklindeki bir uygulamanın yapılmaması gerektiğine dikkat çekilmektedir. Yazma becerisini kazanana kadar öğrencilerin kurşun kalem kullanmaları, yazma becerisi kazanıldıktan sonra mürekkepli kaleme geçilebileceği önerilmektedir. Yazma becerisinde sadece harflerin değil rakamların ve yazıda kullanılan işaretlerinde geliştirilmesi de öğretmenlere önerilen bir diğer husustur.

3.7. 1981 İlköğretim Okulları Türkçe Eğitim Programı'nda İlk Okuma Yazma Öğretimi

1981 İlköğretim Okulları Türkçe Eğitim Programı diğer tüm derslerde olduğu gibi Türkçe dersi bağlamında da geniş bir şekilde hazırlanmış bir programdır. İlk okuma yazma çalışmalarında okuma-yazma öncesi hazırlık çalışmaları programda geniş yer kaplamaktadır. Programda çocukların ön bilgileri konusu vurgulanarak öğrencilerin okula başladıklarında gerekli fiziksel, duygusal ve sosyal olgunluğa erişememiş olabilecekleri ön görülmüştür. Bu kapsamda okuma yazma çalışmalarına başlamadan önce hazırlık çalışmalarının elzem olduğu belirtilmiştir. Programda okuma yazma çalışmaları öncesi araç-gereç kullanımına önem verilmiş ve öğretmenlerden hazırlık aşamasında kalem, defter, silgi ve tebeşir gibi sıklıkla kullanılan araç-gereçlerin kullanımının öğretilmesinin gerekli olduğunu vurgulamıştır. Ayrıca araç-gereç kullanımı sırasında vücudun duruş biçimi ve okuma uzaklığı gibi çocuğun fiziksel sağlığını ilgilendiren konularda belirtilmiştir. Nitekim Taylor (2006), yazma sürecine, kalem tutma biçimleri, kâğıt ve kalem kalitesi, sınıftaki sıraların ve oturakların öğrenciye uygun olması, masa yüzeyinin yapısı, oturma ve kâğıt pozisyonu, yazı kâğıdının ya da defterinin çizgi yapısı vb. etki eden faktörler olduğunu belirtmiştir (Aksu ve Ayvaz Can, 2018, s. 27).

Yazma çalışmaları öncesi karalama ve çizim çalışmalarının yapılması gerektiği de ilk kez 1981 İlköğretim Okulları Türkçe Eğitim Programı'nda görülmektedir. Okuma çalışmalarına hazırlıkta ise gözün kavrama alanını genişletme ve satır değiştirme gibi unsurların önemi vurgulanmıştır. Güneş'e (2013) göre kelimeler bireyin düşünme, anlama, öğrenme ve zihinsel becerilerini geliştirme aracı olmaktadır. Çok sayıda kelime bilme birey için hazır bir güç olmakta ve başarısını artırmaktadır.

İlk okuma yazma öğretiminde çözümlene yönteminin kullanılması gerektiği ve kısa cümlelerden, kelimelere, hecelere ve seslere doğru bir sıra izlenilmesi önerilmiştir. 1968 İlkokul Türkçe Programı'nda olduğu gibi okuma çalışmalarında öğrencilerin ilgilerini çeken tekerleme, masal ve öykü gibi yazılı unsurların kullanılması gerektiğine yönelik açıklamalar önem arz etmektedir. Tekrarın önemi, okuma ve yazmanın aynı anda öğretilmesi, büyük ve küçük harflerin birlikte öğretilmesi ve kılavuz kitap dışında da araçların kullanılması gerektiği gibi öneriler de programda yer alan diğer unsurlardır. 1968 İlkokul Türkçe Programı'nda yer alan ve kullanılması önerilen araç-gereçler aynen kalmış ancak daha ayrıntılı bir şekilde açıklanmıştır. Ayrıca programda kitap tutma ve sayfaları çevirme gibi konularda öğretmene tavsiyeler sunulurken sol veya sağ eli kullanma konusunda zorlamanın yapılmaması gerektiği vurgulanmaktadır. Nitekim sol elini kullanan öğrenciye sağ elini kullanmaya zorlamak olumsuz sonuçlar doğurabilir. Sol elini kullanan çocukların sağ elini kullanmaya zorlanmasının kekemeliğe yol açabileceği bilinmektedir (Yörükoğlu ve Akyıldız, 1971).

Programda özellikle konuşma becerisinin öğretiminde resimler önemli bir yer tutmaktadır. "Resimleri, metnin ilgili bölümleriyle yorumlayabilmek" ve "düzeye uygun bir resim üzerine konuşabilmek" gibi kazanımlar buna örnek olarak gösterilebilir. Programda ayrıca yazı çalışmalarında harflerin yazılış, biçim ve yönlerinin üzerinde durulması gerektiği önemle belirtilmiştir. Yazı alıştırmaları için yapılacak tekraralarda dikkatli olunması gerektiği, cümle ve kelimeleri yazdırırken daima defter kullanılmaması gerektiği, havaya, kuma, sıraya ve yazı tahtasına da benzer kelime ve cümleler yazdırılarak öğrencilerin sıkılmalarının önüne geçilmesi gerektiği belirtilmiştir. Ayrıca programda birinci ve ikinci sınıflarda okuma çalışmalarında basit masalların, hayvan öykülerinin, bol ve büyük boyda resimli az yazılı kitapların, boyama kitaplarının, albüm ve oyun kitaplarının kullanılabilmesine ilişkin açıklamalar yer almaktadır. 1981 İlköğretim Okulları Türkçe Eğitim Programı'nda ilk okuma yazmaya yönelik ölçme ve değerlendirmelere ilişkin: "öğretim yılı başında öğrencilerin fiziksel, duygusal ve toplumsal yönden okuma yazmaya hazır olma dereceleri saptanmalı ve sürekli olarak izlenmeli", "araç ve

gereçleri kullanabilme, yazmaya ve okumaya hazırlık, okuma ve yazmaya geçiş, konuşma gibi tüm beceriler saptanarak başarısızlık ve gecikmeler için gerekli önlemler alınmalı ve bu önlemler izlenmelidir” gibi ibareler yer almaktadır. Başlıca ölçme ve değerlendirme yöntemleri gözlem, testler, okuma ve sözlü-yazılı yoklamalar şeklinde belirtilmiştir.

4. Sonuç ve Öneriler

Bu araştırmada 1924, 1926, 1930, 1936, 1948, 1968 ve 1981 Türkçe öğretim programlarında yer alan ilk okuma yazma süreçleri incelenmiştir. Genel olarak programların günümüze yaklaştıkça daha ayrıntılı olarak hazırlandığı görülmektedir. İlk okuma yazma öğretiminde günümüzde ses temelli cümle yöntemi kullanılmaktadır. Programlara bakıldığında 1924 İlk Mektepler Programı’nda ilk okuma yazma öğretiminde kullanılacak olan yöntem konusunda bir zorlamaya gidilmemiş ve savti usul ya da kelime usulünden birinin öğretmen tarafından seçilerek kullanılabilceği ifade edilmiştir. 1926 İlk Mektepler Programı’nda tesmiye usulü ve heceleme yöntemi yasaklanmış, öğretmenlere sözcük ya da karma yöntemden birini seçmeleri konusunda serbestlik tanınmıştır. 1930 İlk Mektepler Programı’nda okuma yazma yöntemi belirtilmemiş olup 1936 programında ilk okuma yazma öğretiminde kullanılması önerilen yöntemin “kelime ya da sözcük” yöntemi olduğu vurgulanmıştır. Nitekim çözümlene yöntemi esas alınarak ilk okuma yazmanın yapılması gerektiği sonucuna ulaşılmaktadır. İlk okuma yazma öğretiminde 1936 İlkokul Türkçe Programı’nda olduğu gibi 1948 İlkokul Türkçe Programı’nda da çözümlene yöntemi esas alınmıştır. 1968 ve 1981 programlarında da benzer şekilde ilk okuma yazma öğretiminde çözümlene yönteminin kullanılması gerektiği ve kısa cümlelerden, kelimelere, hecelere ve seslere doğru bir sıra izlenilmesi önerilmiştir.

Tüm programlarda kullanılması önerilen araç gereçlere yer verilmiştir. 1924 ve 1926 İlk Mektepler Programları’nda 12 saat olan Elifba dersi 1930 İlk Mektepler Programı’nda 10 saate indirilmiştir. 1924 İlk Mektepler Programı’nda basitten karmaşığa ve yakından uzağa gibi günümüzde de kullanılan öğretim ilkelerine dolaylı da olsa yer verilmiştir. 1926 İlk Mektepler Programı’nda sınıflarda oluşabilecek seviye farkları için sınıfın mümkün ise ikiye ayrılması gerektiğini bir grup ile okuma çalışması yapılırken diğer grubun yazma çalışması yapması gerektiği vurgulanmıştır. Bu yöntem günümüzde birleştirilmiş sınıflarda kullanılan yöntem ile benzerlik göstermektedir. 1928 yılında yeni Türk harflerinin kabulü ile 1930’dan itibaren programlar Elifba yerine alfabe sistemine göre hazırlanmıştır. 1948 İlkokul Türkçe Programı’nda okuma ve yazmanın birlikte öğretilmesi gerektiği ve önce büyük harflerin daha sonra küçük harflerin verilmesi gerektiği önerilmiştir.

1968 İlkokul Türkçe Programı ile büyük ve küçük harflerin eşzamanlı öğretilmesi uygulanmaya başlamıştır. Ayrıca 1968 İlkokul Türkçe Programı'nda harflerin şekillerine ve yazılış yönlerine, satırda kapladıkları yerlere, büyük harflerin küçük harflerle ilişkilerine ve oranlarına dikkat çekilmiştir. 1981 İlköğretim Okulları Türkçe Eğitim Programı diğer programlara göre daha kapsamlı olup ilk okuma yazma süreçlerinde öncelikle hazırlık aşamalarına yer vermiştir. Öğrencilerin bu hazırlık sürecinde okuma-yazma materyallerini tanımaları istenmiş olup sırada oturma, kalem tutma ve deftere bakış açısı gibi önemli noktalara değinilmiştir. Baymur'a (1949, s. 10) göre okumak karmaşık bir süreçtir. Bunda bir takım baş ve göz hareketlerinin, yerine göre ses organlarının, manayı anlamayı sağlayan çeşitli zihin faaliyetlerinin rolü vardır. İyi bir okuma bütün bu hareketlerin bir arada ve ahenkli bir şekilde yer almasıyla vaki olur. Sonuç olarak bu araştırmada 1924-1981 yılları arasındaki Türkçe öğretim programlarındaki ilkokuma ve yazma öğretimi süreçlerine ilişkin açıklamalar incelenmiştir. 1981 sonrası programların kolay ulaşılabilmesi ve bu programlar ile ilgili birçok kaynak olması -2005 Türkçe öğretim programı (Susar Kırmızı ve Akkaya, 2010), 2015 Türkçe öğretim programı (Bağcı Ayrancı ve Mutlu, 2017), 2018 Türkçe öğretim programı (Susar Kırmızı ve Yurdakal, 2019)- nedeniyle kapsam dışı bırakılmışlardır. Daha etkili programların hazırlanması ve uygulanması için eski programların ve deneyimlerin incelenmesi ve var olan problemlerin tespit edilmesi önem arz etmektedir. Bu kapsamda özellikle Türkçe öğretimin temelini oluşturan ilk okuma ve yazmaya ilişkin Cumhuriyet sonrası programlar incelenmiş ve şu öneriler sunulmuştur:

- Öğretim programlarının uygulama süreçlerinde yaşanan sorunlara ilişkin araştırmalar yapılabilir.
- 1924 ve sonrası süreçlerde programların felsefi yapılarındaki değişiklikler karşılaştırmalı şekilde incelenebilir.
- Programlar toplumsal ve bireysel ihtiyaçlara göre yapılandırıldığından söz konusu programlar incelenerek tarihsel olarak toplumsal ihtiyaçlara ve bu ihtiyaçların değişimine yönelik çalışmalar yapılabilir.
- Öğretim programlarının hazırlanma süreçleri ve bu süreçlerde yaşanan değişimler tarihsel bağlamda incelenebilir.

ÇIKAR ÇATIŞMASI BEYANI

Yazarlar bu çalışmalarında herhangi bir şekilde çıkar çatışması olmadığını beyan ederler.

ARAŞTIRMA VE YAYIN ETİĞİ BEYANI

Yazarlar bu çalışmalarında araştırma ve yayın etiğine uyulduğunu beyan ederler.

YAZAR SORUMLULUK BEYANI

Yazarlar bu çalışmanın “Kavramsal Çerçeve, Araştırma, Kaynakları Toplama, İnceleme ve Düzenleme” kısmının Ayşe Yurdakal, “Yöntem, Veri Analizi ve Yazılım” kısmının İbrahim Halil YURDAKAL tarafından yapıldığını beyan ederler.

REFERENCES/KAYNAKLAR

- Aksu, D. ve Ayyaz Can, A. (2018). İlkokul 1. sınıf öğrencilerinin el tercihleri, oturuş ve defter pozisyonu ile kalem tutuşlarının belirlenmesi. *Sakarya University Journal of Education*, 8(1), 26-39.
- Akyüz, Y. (1992). Atatürk'ün eğitim düşüncesinin kökenleri, *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, 8 (23).
- Akyüz, Y. (1999). *Türk Eğitim Tarihi (7.bs)*, İstanbul: ALFA Basım Yayım Dağıtım.
- Arslan, M. (2016). Gaspıralı İsmail Bey'in eğitim reformu ve usûl-u cedîd Gaspıralı İsmail Bey'in yaşam öyküsü ve türk fikir hayatına etkileri, *GAU Journal of Social and Applied Science*, 8 (1), 8-21.
- Aslan, E. (2011). The first primary school curriculum of the Turkish republic: 1924 İlk Mektepler Müfredat Programı, *Elementary Education Online*, 10(2), 717-734.
- Ayrancı, B. B. ve Mutlu, H. H. (2017). 2006, 2015 ve 2017 Türkçe dersi öğretim programlarının karşılaştırılması. *International Journal of Language Academy*, 119-130.
- Aytuna, H. A. (1949a). *Özel Öğretim Metodu 1*, İstanbul: Remzi Kitapevi.
- Aytuna, H. A. (1949b). *Özel Öğretim Metodu 2*, İstanbul: Remzi Kitapevi.
- Beymur, F. (1949). *Türkçe Öğretimi (2. basım)*, İstanbul: İnkilap Kitapevi.
- Binbaşoğlu, C. (1999a). Cumhuriyet Döneminde İlkokul Programları, *75. Yılda Eğitim Dergisi*, F. Gök (Ed). Tarih Vakfı Yayınları, 145-170.
- Binbaşoğlu, C. (1999b). İlkokuma ve yazma öğretiminin ve alfabe kitaplarının tarihsel gelişimi, *Eğitim ve Bilim*, 14 (114), 8-34.
- Çevik, Y. D. (2014). Dönüt alan mı memnun veren mi? Çevrimiçi akran dönütü ile ilgili öğrenci görüşleri. *Journal of Instructional Technologies & Teacher Education*, 3 (1), 10-23.
- Guskey, T. R. (2010). Lessons of mastery learning, *Interventions That Work*, 68 (2), 52-57.
- Güneş, F. (2013). Kelimelerin gücü ve zihinsel sözlük, *Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1, 1-24.
- Harris, A. J. ve Sipay, E. R. (1990). *How to Increase Reading Ability: A Guide to Developmental & Remedial Method* (9. Ed). New York: Longman.
- İlter, B. G. (2001). Öğrenme ve bellek arasındaki ilişki. *Dil Dergisi*, 99, 23-26.

- Karatay, H. (2014). *Okuma Eğitimi Kuram ve Uygulama*, (2.Baskı), Ankara: Pegem Akademi.
- Maarif Vekâleti. (1924). *İlk Mekteplerin Müfredat Programı*. İstanbul: Matbaa-i Âmire.
- Maarif Vekaleti. (1926). *İlk Mekteplerin Müfredat Programı*. İstanbul: Millî Matbaa.
- Maarif Vekaleti (1930). *İlk Mektep Müfredat Programı*. İstanbul: Devlet Matbaası.
- Maarif Vekâleti, (1930). *İlk Mektep Müfredat Programı*. İstanbul: Devlet Matbaası
- MEB (1948). *Türkçe İlkokul Programı*, İstanbul: Milli Eğitim Basım Evi.
- MEB (1968). *İlkokul Programı*. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
- MEB, (1981). Temel Eğitim Okulları Türkçe Eğitim Programı. *Tebliğler Dergisi*, 2098, 327-356.
- MEB (1987). *İlkokul Müfredat Programı*, (Der. M. Başhan), Ankara.
- Özbay, M. (2006). *Türkçe Özel Öğretim Yöntemleri I*. Ankara: Öncü Kitap.
- Özdemir, E. (1983). *Okuma Sanatı, Nasıl Okumalı, Neler Okumalı*, İstanbul: İnkılâp Kitabevi.
- Susar Kırmızı, F. ve Akkaya, N. (2010). Yeni Türkçe dersi öğretim programının uygulamasına ilişkin olarak branş öğretmenlerinin görüşleri, *Milli Eğitim*, 185, 33-47.
- Susar Kırmızı, F. ve Yurdakal, İ. (2019). Sınıf öğretmenlerinin 2018 Türkçe dersi öğretim programına ilişkin görüşleri. *Eğitim Kuram ve Uygulama Araştırmaları Dergisi*, 5 (1) , 64-76 .
- Temizyürek, F. ve Balcı, A. (2006). *Cumhuriyet Dönemi İlköğretim Okulları Türkçe Programları*, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Tosunoğlu, M. ve Melanlıoğlu, D. (2004). *Türkçenin Yolculuğunda Önemli Duraklardan Biri: Eğitim Öğretim Programları*. I. Ulusal Sosyal Bilimler Sempozyumu: Bir Metafor Olarak Yol ve Yolculuk.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2000). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. (2. bs). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yörükoğlu, A. ve Akyıldız, S. (1971) 75 Çocukta Yeni Başlayan Kekemelik Üzerine Bir İnceleme, 7. *Milli Nöro-psikiyatri Kongresi özet kitapçığı*, Ajans Türk Matbaası.
- Yunt. P. O. (1978). *Dönüt ve düzeltme etkenlerinin okulda öğrenmeye etkisi*. Yayımlanmamış doktora tezi. Hacettepe Üniversitesi, Ankara.